

Beretning 2019

Brancheudvalget for Frø
København, april 2020

www.brancheudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø
c/o Landbrug & Fødevarer
Axeltorv 3
1609 København V
Direkte: 3339 4062
Mobil 6124 0066
E-mail: nem@lf.dk

Forsidebillede: Københavns ny skibakke oven på kraftværket, hvor der lagt måtter med huller ud til skiløberne. I hullerne vokser græs, som slides ned af skiene på vej ned af bakken. Sådan kan græs også bruges på 'Copenhill' som det kaldes ☺
Foto: Nils Elmegaard

Forord

Beretningen for 2019 indeholder en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter som Brancheudvalget for Frø og dermed græsfrø-, kløverfrø-, havefrø- og roefrøbranchen i Danmark, har arbejdet med og har opnået i beretningsåret.

Beretningen indeholder udvalgte oversigter over strukturer, lovgivning og fonde. I sidste afsnit er der samlet en række tabeller med nøgletal for frøbranchen.

Vi håber at årsberetningen er til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed inden for græs-, kløver-, have- og roefrø.

Anders Mondrup
Formand 2019

Troels Prior Larsen
Næstformand 2019

Nils Elmegaard
Sekretariatschef

Indhold

FORORD	2
1 ÅRET 2019 I FRØBRANCHEN – REKORDERNES ÅR OG KLIMAETS	4
1.1 BERETNINGÅRET I HOVEDTRÆK	5
1.2 DET DANSKE AREAL OG UDBYTTE AF GRÆS- OG KLØVERFRØ.....	5
1.3 AREALET MED HAVEFRØ SAMT ANDET MARKFRØ.....	9
1.4 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG FRØ AF GRÆSMARKSBÆLGPLANTER I DANMARK.....	10
1.5 ØKOLOGISK FRØAVL	10
1.6 LAGERUDVIKLINGEN	12
1.7 AFREGNINGSPRIS TIL FRØAVLERNE	13
1.8 DANMARKS EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ.....	14
1.9 PRODUKTIONSUDVIKLINGEN I EU-28.....	15
2 ARBEJDET I INTERNATIONALE FORA - COPA-COGECA, EUROSEEDS, ISF MV	16
3 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØPRODUKTION	17
3.1 UDVALGTE DANSKE INTERESSEPUNKTER.....	17
3.2 INTERNATIONALE LOVBESTEMTE FORHOLD.....	20
4 FORSKNING OG FORSØG	20
4.1 GUDP: VINDERFRØ2025 (2017-2020).....	20
4.2 FRØAFGIFTSFONDEN.....	21
5 ADMINISTRATION, FONDE M.M.	21
5.1 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT.....	21
5.2 FRØAFGIFTSFONDEN.....	22
5.3 PLANTEFORÆDLINGSFONDEN.....	22
5.4 SØGÅRD-FONDEN.....	23
5.5 DANSK FRØ.....	23
6 TABELLER	23

1 Året 2019 i frøbranchen – Rekordernes år og klimaets

Rekord på rekord er kodeordene for frøbranchens rigtigt gode år 2019. Der var rekordudbytte i frøgræs, rekordareal og -udbytte i spinat til frø, rekord-eksport af græs- og kløverfrø både i tons og kroner.

Alt dette glæder alle med tilknytning og indsigt i branchen sig over – og vi er stolte af det!

I næste åndedræt tænker alle i branchen straks fremad – for der er rigeligt med udfordringer – både store og små – og kort- og langsigtede. Disse udfordringer har netop frøbranchen gode forudsætninger for at overkomme eller finde løsninger på. Det kan vi og det skal vi.

Der er i branchen et solidt samarbejds-klima, hvor hele værdikæden arbejder for fælles løsninger. Samtidig er der i markedet – hvor man er konkurrenter – stærk konkurrence. Sådan skal det være. Samarbejds-klimaet om fælles udfordringer er netop nøglen til Danmarks helt unikke position på netop græs- og kløver og på havefrø (især spinat til frø). Samtidig er vi helt fremme i front med udvikling og forsøg, med at dele ny viden og med at søge fælles svar på fælles udfordringer.

Klimadiskussionen fyldte i 2019 rigtigt meget – og vil formentlig gøre det i mange år frem over. Landbrug & Fødevarer lancerede en vision om at hele landbrugserhvervet skulle være klimaneutralt i 2050. Frøsektoren støtter fuldt og helt denne vision, og har gode kort på hånden, da især græs – og derfor også dyrkningen af græsfrø – har en særdeles god klimaprofil.

Figur 1: Danske frøpersonligheder, Truels Damsgaard og Thor Gunnar Kofoed, blev udpeget til at være blandt de 20 mest indflydelsesrige i EU i 2019

1.1 Beretningsåret i hovedtræk

Rekordproduktion. Rekordeksport. Rekordareal. SÅ kort kan det beskrives.

Dog kræves en del forklaring på, hvorfor vi har nået disse rekorder? Svaret er langt og kan næppe gives fuldt og helt, men i branchen er vi overbevist om, at det 'lange lys' vi har på udvikling og forsøg, samt den professionalisme som både frøavlere og frøfirmaer udviser, er nogle af hovedårsagerne. Det skal naturligvis ikke glemmes, at frøbranchen desuden har gavn af den konstruktive dialog vi har med myndighederne, den kompetente rådgivning, samt den betydende vidensopbygning på frøområdet som især Aarhus og Københavns Universiteter står for, er medvirkende til de gode resultater. Naturligvis er der også andre faktorer, så som vejret, branchestrukturer og den globale efterspørgsel, der har understøttet de flotte resultater.

Brancheudvalget for Frø (BFF) er den samlende kraft i Danmark for både frøfirmaer og for frøavlere indenfor græs-, kløver-, have- og roefrø. I BFF prioriteres sager, der har betydning for den danske frøbranches samlede udviklingsmuligheder og for konkurrenceevnen – både på kort og på lang sigt. Som det ofte er tilfældet med politisk/faglige emner, er det det lange seje træk, der skal til.

BFF består af to hovedmedlemmer, nemlig Dansk Frø, der samler græsfrø-, havefrø- og roefrøvirksomhederne i Danmark, og af L&F, Frøsektionen, der repræsenterer frøavlernes interesser. Medlem er desuden Havefrøavlerforeningen.

I 2019 har BFF i lighed med tidligere år haft fokus på en række emner: adgang til nødvendige pesticider, præcisionsforædling (engl.: New Breeding Techniques, NBT), plantesundhed, økologi-forordningen, TystofteFonden, samt GUDP og de fonde der administreres af Brancheudvalget for Frø.

Branchen har fokus på den langsigtet udvikling, hvilket GUDP projektet 'VINDERFRØ2025' pt. er vigtigste element i. VINDERFRØ2025 skal i perioden 2017-2020 hjælpe branchen med at finde løsninger på de store udfordringer, nemlig forbedret konkurrenceevne og højere kvalitet i græsfrø og i spinat til frø. (se mere i afsnit 4.1)

Eksporten i markedsåret 2018/2019 slog rekord med største mængde nogensinde på 106.886 tons græs- og kløverfrø. Største art er alm. rajgræs med 47.815 tons. Størstedelen af eksporten har destination EU og var på 86.925 tons, hvor Tyskland er langt det vigtigste marked med over 1/3 heraf. Landbrug & Fødevarer har i notat fastslået den samlede eksport af græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø til 3,4 milliarder kr., hvilket er rekord.

Afregningspriserne til frøavlerne for høsten 2018¹ blev som vægtet gennemsnit igen i den rigtigt gode ende, idet det blev 2. højeste gennemsnitsafregning nogensinde i løbende priser. Frøproduktion har i en årrække været blandt de bedst indtjenende afgrøder.

1.2 Det danske areal og udbytte af græs- og kløverfrø²

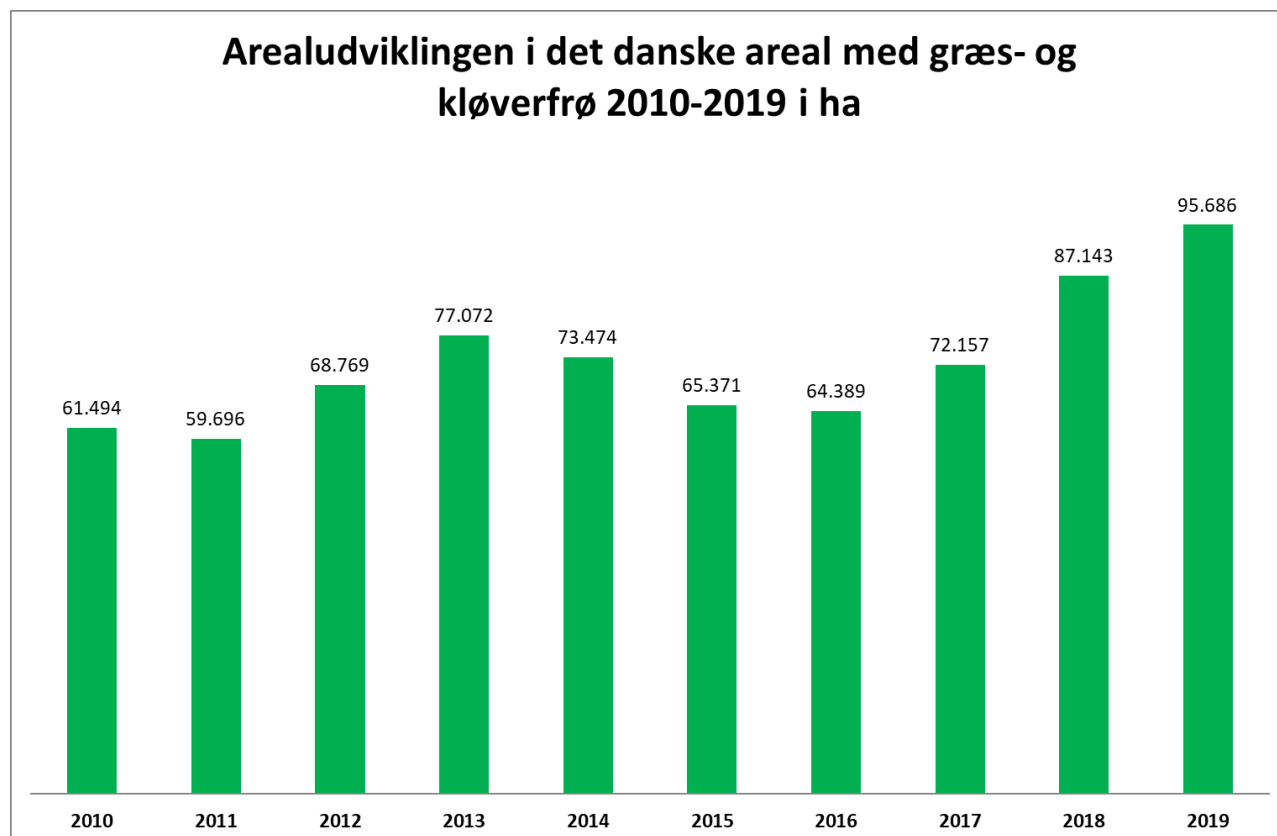
Det danske areal med græs- og kløverfrø steg i 2019 til 95.686 ha, hvilket er det største areal med græs- og kløverfrø i Danmarks historie - se figur 1. Græsfrøarealet steg til 92.081 ha i 2019, hvilket er 34 % over 10 års gennemsnittet. Bælgplantefrøarealet (herunder kløverfrø) blev på 3.605 ha, hvilket var 7 % under 10 års gennemsnittet.

¹ Beregningen af den gennemsnitlige afregningspris foretages ca. 1,5 år efter høst som følge af brancheaftale.

² Bemærk at alle tal for 2019 er foreløbige og dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø

Arealudviklingen er direkte knyttet til de eksportmuligheder den danske frøbranche er så afhængig af. Generelt eksporteres 95 % af produktionen af græs- og kløverfrø.

Figur 2: Udviklingen i det danske græs- og kløverfrøareal 2010-2019 i ha - se også tabel 1 bagest. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Frøproduktion planlægges og etableres 1-3 år før man skal sælge frøet, så frøfirmaerne forsøger at tilpasse produktionen ud fra kendte lagermængder, kendte og forventede produktionsmængder – både i Danmark og i de vigtigste konkurrentlande. En vigtig usikkerhedsfaktor er, at udbytterne af græs- og kløverfrø svinger fra år til år.

Græs- og kløverfrøarealet opgøres på artsniveau. Arealet opgøres for 14 græsarter og 6 græsmarksbælgplantearter (især kløver). Alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs er de mest betydende frøgræsser i Danmark. De tre arter tilsammen udgjorde i 2019 hele 77 % af græs- og kløverfrøarealet i Danmark.

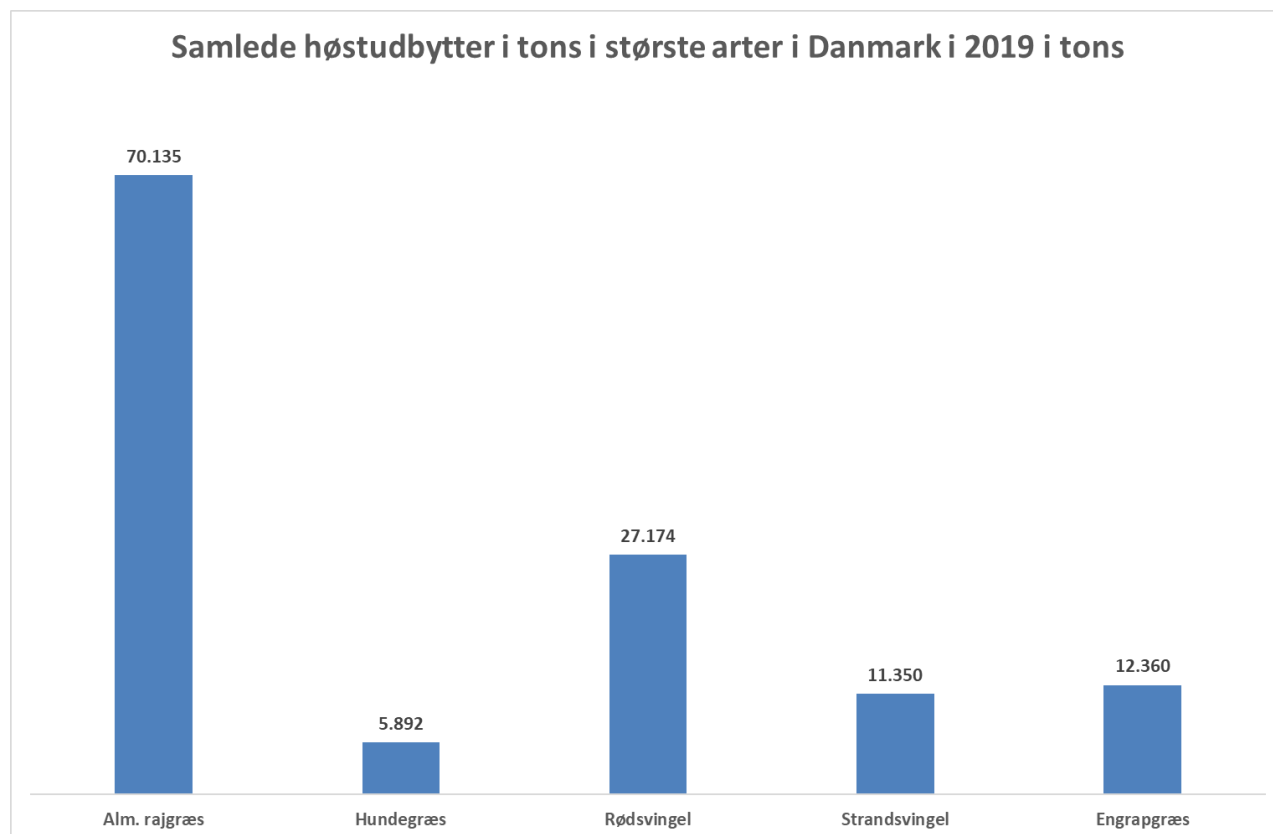
En vigtig konkurrenceparameter er netop udbyttet pr. ha, som den danske frøbranche har stærk fokus på. Der forædles hele tiden nye og mere højtydende sorter, ligesom vi gennem bl.a. forsknings- og forsøgsaktiviteter støttet af GUDP, Frøafgiftsfonden, virksomhederne, Aarhus Universitet mfl., konstant stræber efter forbedringer. Alle i branchen er enige om, at det er nødvendigt hele tiden at opnå bedre udbytter, for at forbedre konkurrenceevnen.

Bedst muligt udbytte af god kvalitet er samtidig en parameter i hele klimafortællingen, der i 2019 tog voldsom fart. Når der opnås et højere udbytte ud fra de anvendte ressourcer, foruden den store CO₂-lagring i jorden, så har frøgræsproduktionen en flot klima- og miljøprofil.

Det samlede høstudbytte af græs- og kløverfrø blev i 2019 rekordstort på hele 135.448 tons (jf. tabel 3). Den store høst skal både ses i lyset af rekordarealet og i fornuftige udbytter.

Udbytteerne i 2019 var på eller over ti års gennemsnittet i alle arter, på nær rød- og engsvingel samt rødkløver.

Figur 2: Udbyttefordeling i 2019 mellem udvalgte frøgræsarter i Danmark. Alm. rajgræs udgjorde 52 % af samlet høstudbytte, mens rødsvingel stod for 20 % af høstudbyttet i tons. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

I tabel 3 ses kløver- og frøgræsarternes høstede mængde i 2019. Som det ses af tabellen, var alm. rajgræs, rødsvingel, strandsvingel, hundegræs og engrapgræs igen mængdemæssigt langt de betydeligste med 94% af frøgræsproduktionen – se nærmere i figur 2.

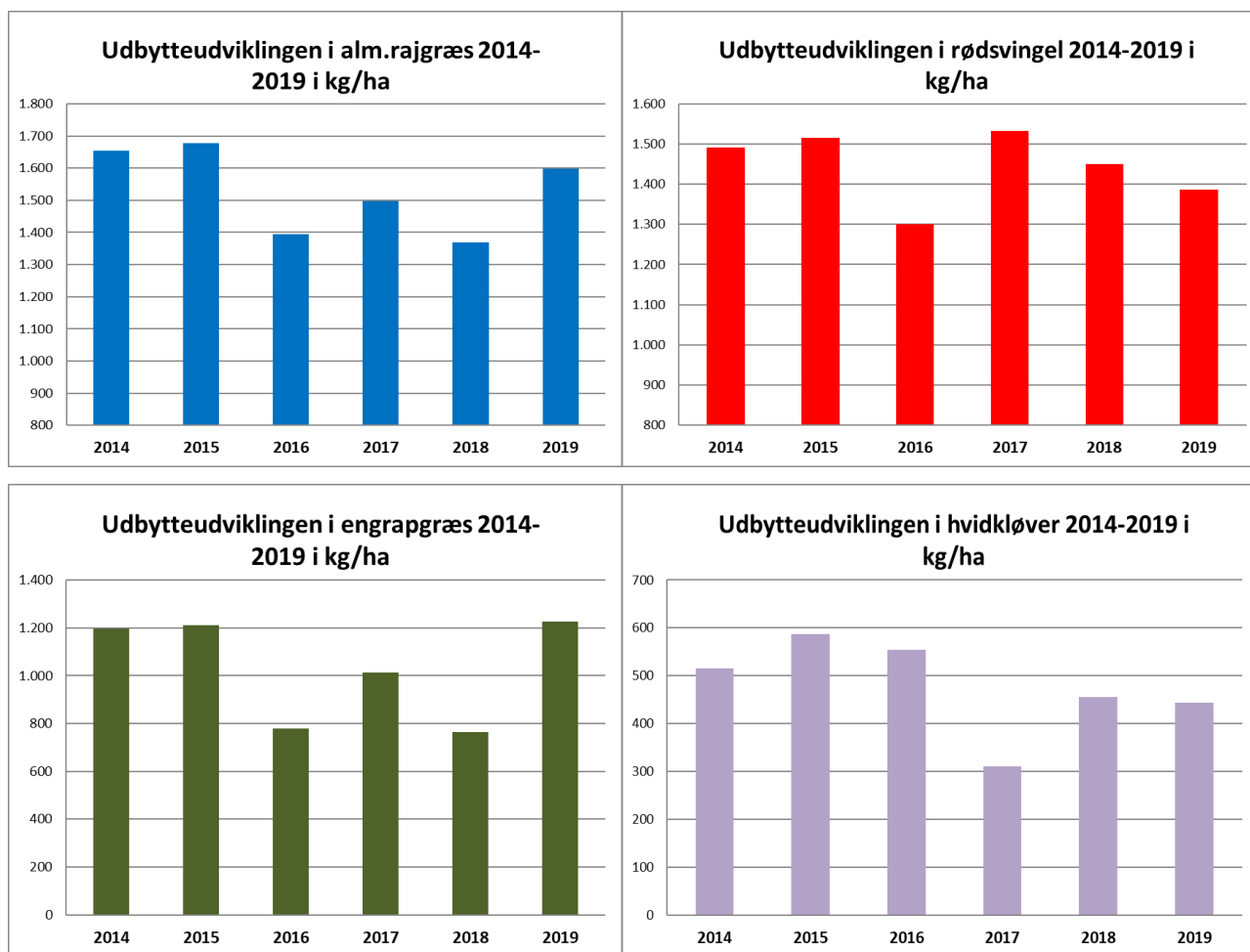
Især alm. rajgræs fylder i billedet med over 70.000 tons. Det er den største mængde nogensinde høstet i alm. rajgræs i Danmark. Det samme gør sig gældende for engrapgræs og for strandsvingel. I hundegræs blev der høstet det næststørste samlede udbytte – i hvert fald i de seneste 40 år, som Brancheudvalget for Frø har statistik for.

Udbytteerne i kg/ha i græsfrøarterne blev i 2019 generelt ret pæne. I figur 3 ses udviklingen for hhv. alm. rajgræs, rødsvingel, engrapgræs og hvidkløver de seneste seks år (se mere i tabel 4).

Udbyttet pr. ha for alm. rajgræs blev igen godt efter tre lidt ringere år. De andre rajgræsarter, italiensk rajgræs og hybridrajgræs slog rekordniveau, mens de tre svingler strand-, bakke- og engsvingel lå særdeles pænt.

Engrapgræs slog rekordudbytte, hvilket var tiltrængt efter et dårligt år i 2018. Udbyttet pr. ha blev på hele 1.227 kg. Desuden høstedes den største mængde engrapgræs nogensinde.

Figur 3: Udviklingen i udbytte (kg/ha) for de mest dyrkede græsarter, alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs, samt for hvidkløver i perioden 2014-2019. Bemærk skala for kg starter ikke ved nul for alm. rajgræs og for rødsvingel. Figurerne dækker samlet produktion af både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Danmark har styrkepositioner på græsfrø og kløver. Danmark er det klart vigtigste græsfrøland i Europa med over af 50 % af produktionen. I nogle arter som rødsvingel og engrapgræs står vi for langt størstedelen af produktionen. Det gør fordi vi er dygtige, og fordi klimaet sædvanligvis er disponeret for disse arter.

Hvis Danmarks position som absolut ledende inden for engrapgræs skal fastholdes, så skal de største udfordringer i denne art løses. Langt den største udfordring i engrapgræs er de meget begrænsede muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse, der er tilbage. Med udgangen af vinteren 2019-20 udløb muligheden for at bruge ukrudtsmidlet diquat (Reglone). Branchen har indsendt ansøgning om dispensation for anvendelse i 2020, men i skrivende stund kendes udfaldet af ansøgningen ikke. Vi er i branchen klar over at de kemiske muligheder forsvinder, men desværre forsvinder mulighederne hurtigere end vi kan nå at finde brugbare alternativer. For engrapgræs er kvaliteten helt afgørende for markedsmulighederne, derfor har branchen de sidste tre år arbejdet igennem GUDP projektet 'VINDERFRØ2025' på at finde alternativer.

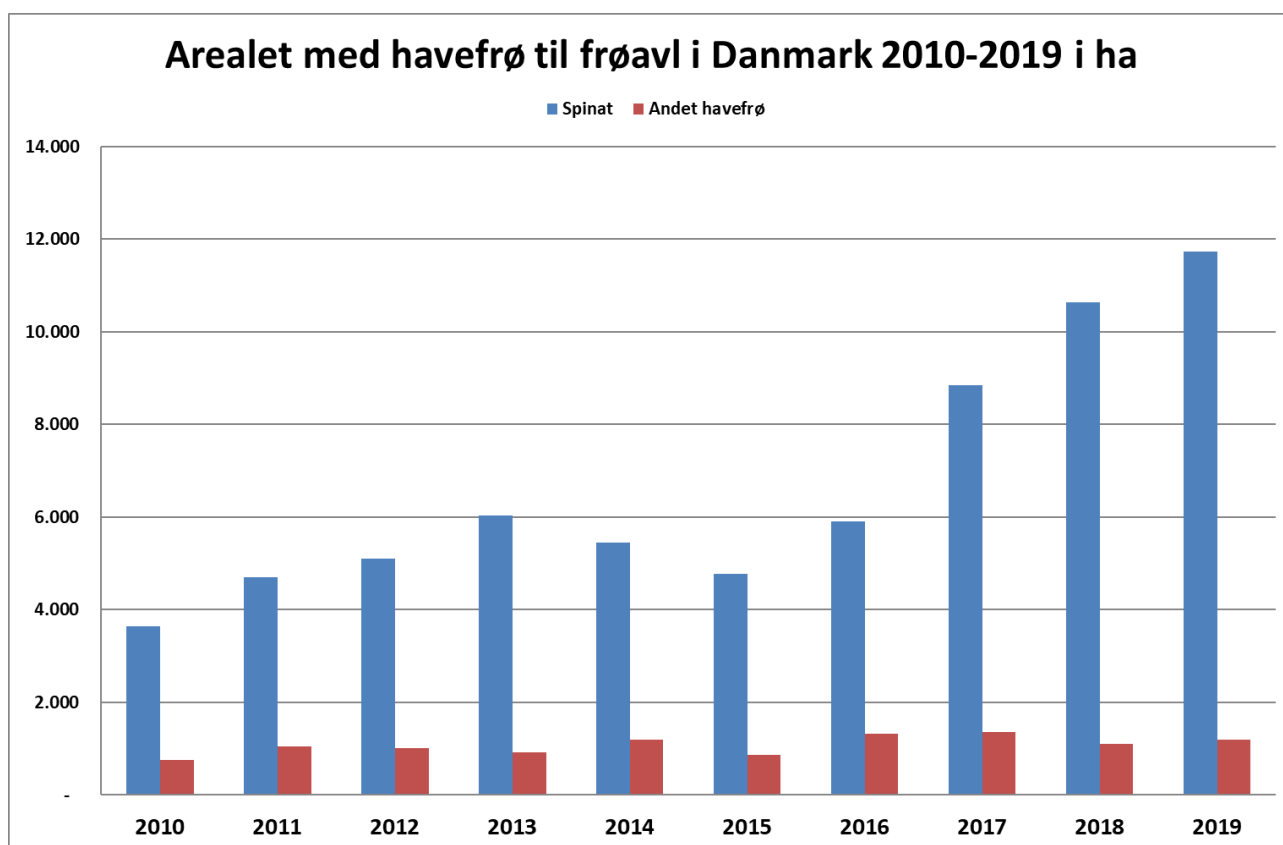
1.3 Arealet med havefrø samt andet markfrø

Arealet med havefrøafgrøder (som ikke skal certificeres), består især af spinat til frø. I 2019 blev arealet rekordstort. Det danske produktionsareal af hybridspinatfrø blev i 2019 på 11.729 ha mod 10.642 ha året før – altså igen en arealudvidelse (se figur 4). Desuden blev høstudbyttet særdeles pænt – indeks 125. Et sådant resultat var tiltrængt efter tre år med ringe udbytter.

Efter dette kanonår, forventes arealet med spinat at falde kraftigt i 2020 – formentlig en halvering fra 2019, men stadig på et niveau som for 4-5 år siden.

Arealet med spinat til frø, der lægges i Danmark af kunder fra hele verden, er stærkt afhængig af **kvaliteten** (bestemmes især af adgangen til brugbare herbicider og fungicider) og de generelle erhvervsvilkår. I de fleste år er dyrkningen af spinat til frø en afgrøde med et godt afkast, dog er der store udsving i produktion og kvalitet.

For havefrøs vedkommende, dvs. især spinatfrø, eksporteres i praksis 100 % af produktionen.

Figur 4: Udviklingen i arealet for spinat til frø og andet havefrø i perioden 2010-2019. Bemærk den markante stigning i hvert af årene 2017, 2018 og 2019.

I havefrøbranchen i Danmark er der stigende bekymring om de stadig færre pesticider, der er adgang til. Elastikken er strukket helt ud med de begrænsninger, der er indført de seneste år. En række af de absolut vigtigste midler er enten blevet forbudt eller er i proces. Branchen arbejder naturligvis på alternativer, men hvis det ikke lykkes at udvikle løsninger med færre/andre/uden pesticidanvendelse, vil dele af produktionen udfuges – ikke 'bare'

ud af Danmark, men helt ud af EU. Dette gælder helt aktuelt for forårssåede korsblomstrede arter, hvor manglende insektbekæmpelsesmidler gør dyrkning meget risikabel/umulig.

Denne udvikling kan bremse et enestående eksporteventyr for Danmark, hvor vi med stolthed kan sige, at produktionen foregår under trygge rammer, og hvor produktionen af gode, rene og spiredygtige frø, er den naturlige forudsætning for en stabil og sund fødevareproduktion – og eksport!

I frøbranchens GUDP projekt 'VINDERFRØ2025' er der i arbejds pakken for havefrø, fokus på at opnå en større stabilitet både udbyttmæssigt og kvalitetsmæssigt, hvilket kan bidrage til den fortsatte gode konkurrenceevne i Danmark. Projektet skal desuden give anvisninger på, hvordan udbytte og kvalitet kan fastholdes med mindre anvendelse af især kemisk ukrudtsbekæmpelse.

Foruden arealet med spinat til frø, udgøres havefrøarealet i Danmark af ca. 20 andre havefrøarter, hvor pak choi/kinakål, (urte-)krysanthemum, radise, purløg, karse og blomsterfrø er de vigtigste. Disse arter udgjorde i 2019 igen ca. 1.100 ha.

Det godkendte areal til certificering af *andre* markfrøarter til udsæd (markært, raps, olieræddike, gul sennep mv.) var i 2019 på hele 6.993 ha, hvilket er det største areal i perioden. Den positive udvikling drives især af større arealer med markærter og ikke mindst hestebønner til udsæd. Se flere detaljer i tabel 2.

1.4 Forbruget af græsfrø og frø af græsmarksbælgplanter i Danmark

Eksporten dominerer i den grad produktionen af både græs- og kløverfrø. Alligevel er det danske hjemmemarked vigtigt for frøfirmaerne. I tabel 5 ses udviklingen i forbruget af græs- og kløverfrø på hjemmemarkedet. Der skelnes ikke mellem økologisk og konventionelt frø.

Forbruget i markedsåret 2018/19 blev meget højt med 8.017 tons. Det væsentligt større forbrug i markedsåret 2018/19 skyldtes den kraftige tørke som Danmark var ramt af i 2018. Tørken medførte kraftigt behov for at lægge græsmarker om eller efterså i eksisterende græsmarker. De store arter alm. rajgræs og rødsvingel udgør ca. 72% af forbruget af græs og kløverfrø i Danmark. Hjemmemarkedet for græs- og kløverfrø udgjorde 6 % af produktionen i markedsåret 2018/19, mens hele 94 % eksporteres.

1.5 Økologisk frøavl

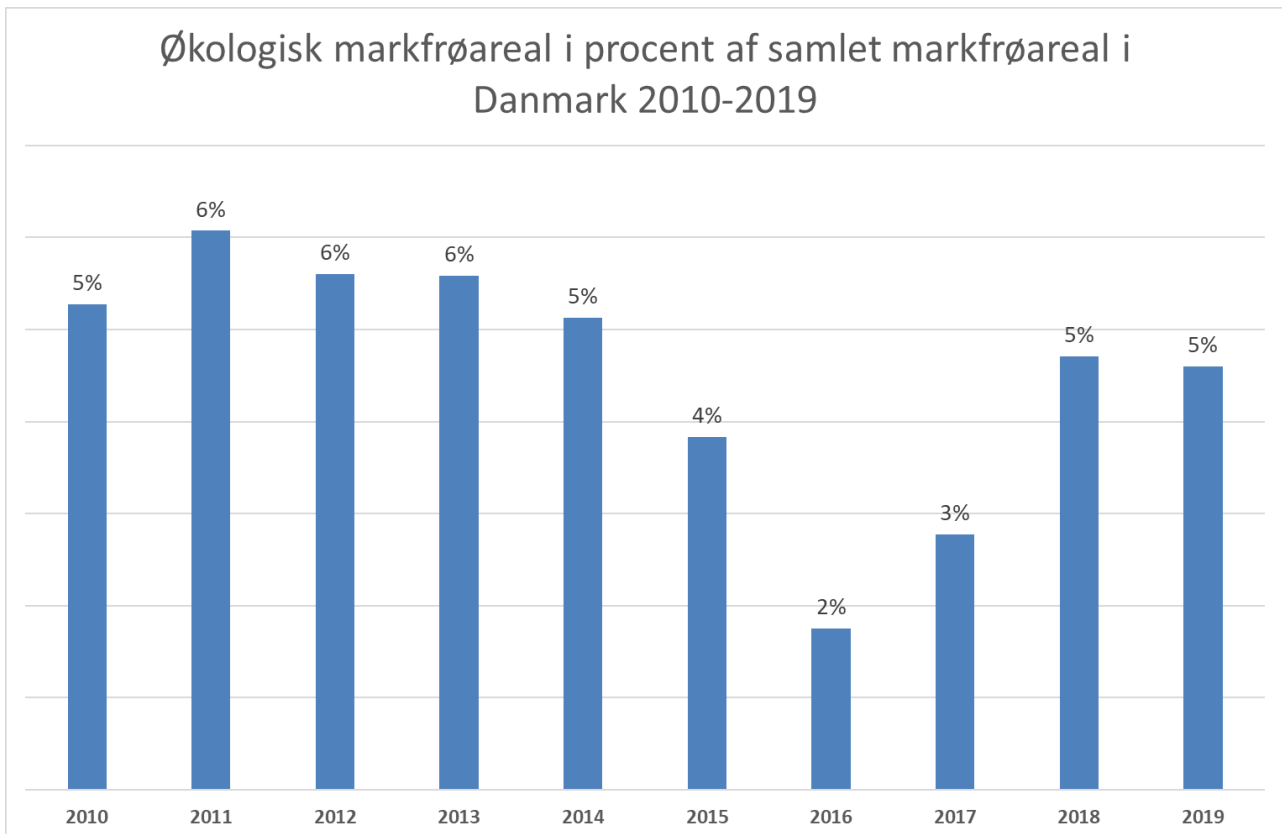
Produktionsarealet med økologisk frøgræs og kløverfrø udgjorde i 2019 ca. 5 % af det samlede dyrkede frøareal. I 2019 var arealet med økologisk dyrket græs- og kløverfrø rekordhøjt på 4.399 ha, hvilket er pænt over 10 års gennemsnittet og endnu en stigning i forhold til året før.

Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i figur 5, 6 og i tabel 6³.

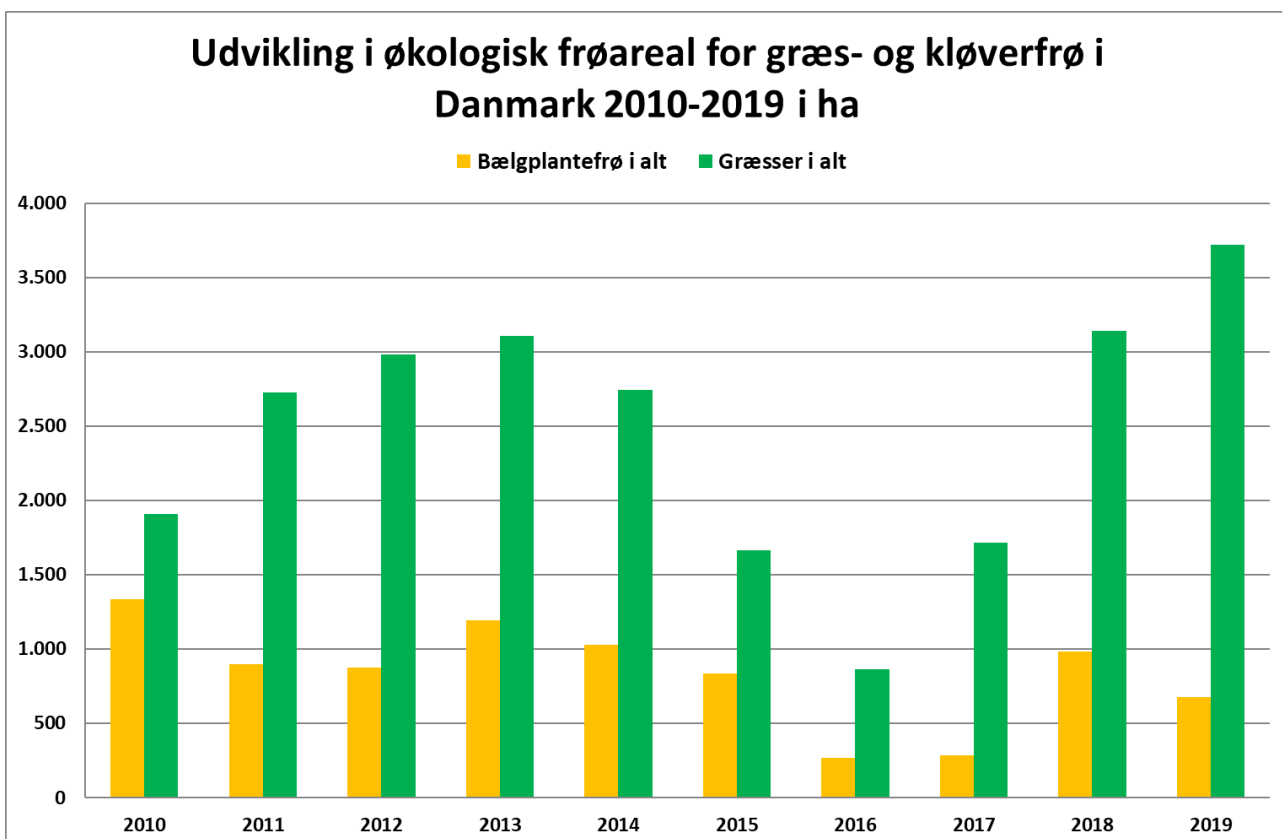
Den største art er alm. rajgræs med 2.268 ha i 2019 – en kraftig stigning i forhold til året før. Næststørst er hvidkløver med 541 ha i 2019 (et fald fra 2018). Udbytteerne opgøres ikke særskilt, men indgår i den samlede oversigt.

³ Arealet indgår i det samlede areal og i det samlede udbytte i tabellerne 1 og 3 (se bagest).

Figur 5: Økologisk markfrøareal som procentdel af samlet markfrøareal i Danmark 2010-2019

Figur 6: Udviklingen i arealer med økologisk frøproduktion af kløver- og græsfrø i perioden 2010-2019 i hektarer. Udbytteerne opgøres ikke særskilt, men sædvanligvis er det 30 – 50 % lavere end konventionelt dyrket frø.

Udbyttet i økologiske græs- og kløverfrø ligger typisk på 50-70 % af konventionelt dyrket. Det lavere udbyttelniveau skyldes bl.a. at ukrudt, sygdomme og skadedyr ikke kan kontrolleres lige så effektivt, samt at der ikke kan tilføres præcise mængder næringsstoffer, eller udføres vækstregulering. Priserne for økologisk kvalitetsfrø er derfor højere end konventionelt dyrket frø, således, at frøavleren kan have en fornuftig indtjening på dyrkningen.

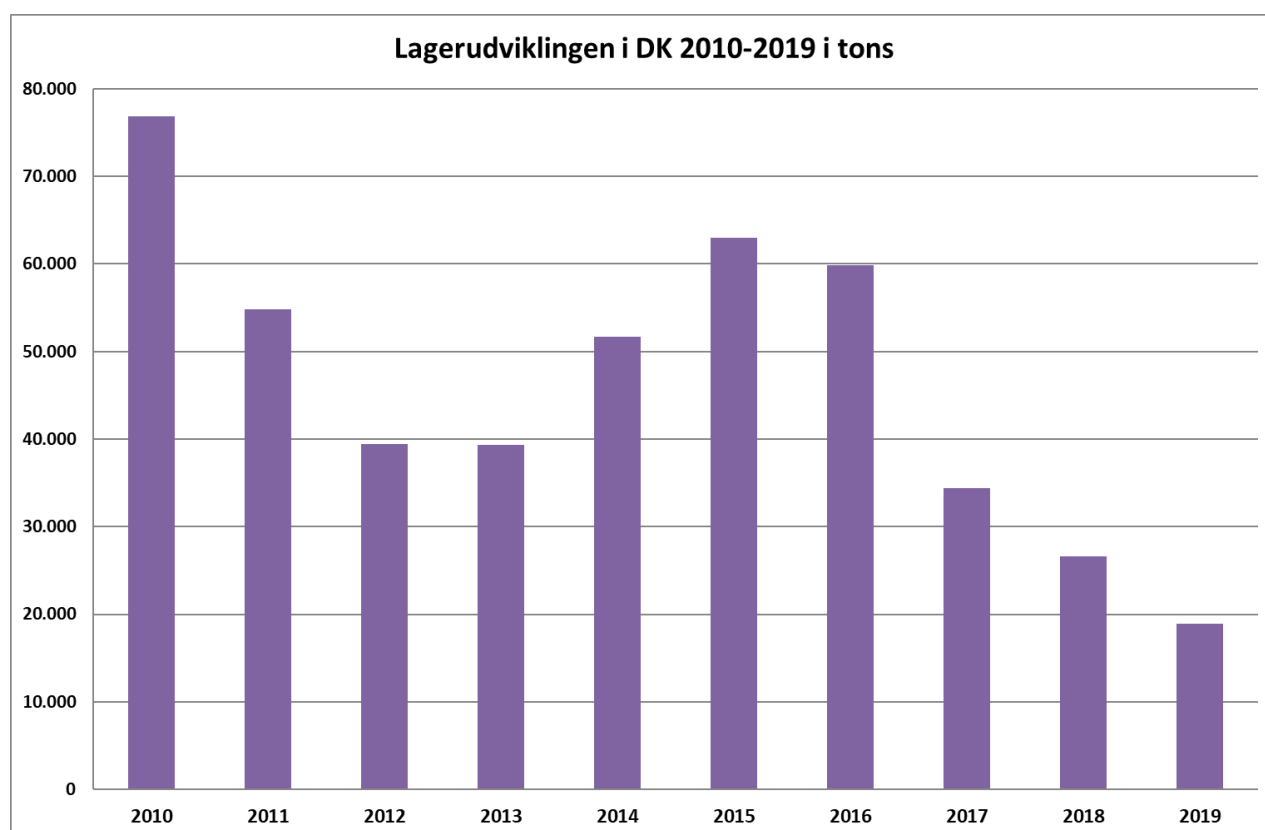
Der findes endnu ikke en fælles EU database for økologisk dyrket frø, men i Danmark har vi en liste med tilgængelige sorter. Der er vedtaget en ny økologiforordning i EU, som bl.a. åbner for andre typer af frøproduktion, som ikke følger frølovgivningen. I frøbranchen hyldes denne udvikling ikke. Se mere i afsnittet om politiske emner.

Forbruget - og frøproduktionen i Danmark af økologisk frø - er stigende. Frøfirmaerne arbejder for at øge produktionen, så efterspørgslen fra både Danmark og fra eksportmarkederne kan imødekommes.

Eksporten af økologisk dyrket frø er i fremgang.

1.6 Lagerudviklingen

Hvert år ved begyndelsen af markedsåret (1. juli) opgøres lagrene på artsniveau. Udviklingen i lagrenes størrelse i Danmark er vist i figur 7 og i tabel 7. Der er endnu et stort fald i forhold til året før – og lageret er altså før årets høst, det laveste i over 30 år!

Figur 7: Udviklingen i lagrene i perioden 2010-2019 i tons. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

De samlede lagre med græs- og kløverfrø lå pr. 1. juli 2019 meget lavt – svarende til ca. 20% af en normal høst. Lagre er nødvendige, for at kunne imødekomme efterspørgslen gennem hele året.

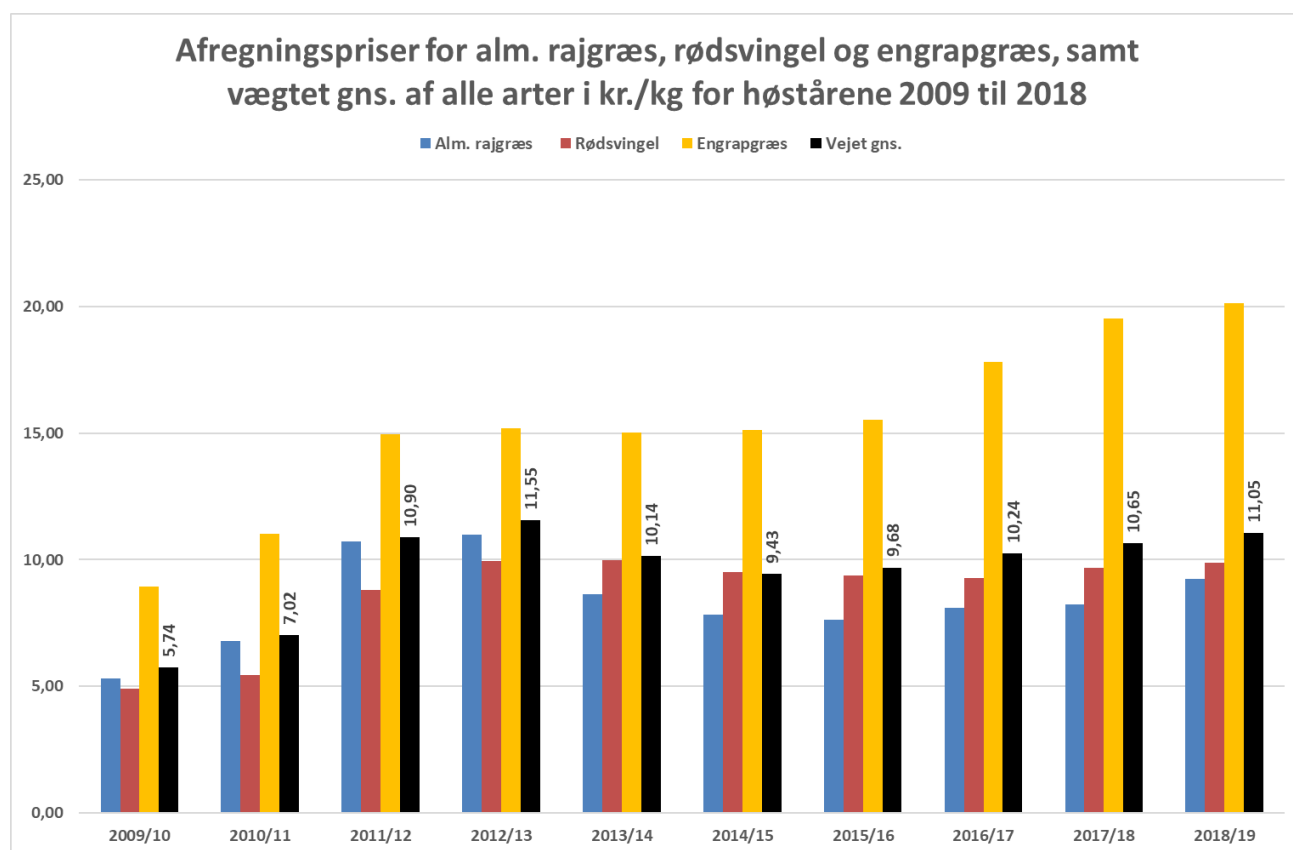
De tidligere store lagre med alm. rajgræs, som skyldtes flere års store høstudbytter er kommet ned på et meget lavt niveau på under 5.000 tons. Det samlede lager af græs- og kløverfrø er med 18.955 tons det laveste siden 1988.

Sådan situationer med høje eller lave lagre forsøger frøfirmaerne at modvirke, men da høsten fra år til år kan være meget svingende og det tager 1-3 år fra såning til høst, er det vanskeligt at styre, ligesom efterspørgslen svinger betragteligt. Tørken i 2018 har medført stigende efterspørgsel, derfor er lagrene kommet i bund.

1.7 Afregningspris til frøavlere

I tabel 8 ses udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere⁴ for høst-årene 2009-2018. Totalt set blev den vægtede afregningspris for 2018 høståret på 11,05 kr. pr. kg, hvilket er højeste niveau i 6 år.

Den samlede landmandsværdi af græsfrø og kløverfrø kan for høsten 2018 opgøres til ca. 1,3 mia. eller omregnet brutto ca. 15.000 kr./ha.

Figur 8: Den vægtede afregningspris til avlerne for alle indberettede arter af frøgræsser og kløverfrø i høstårene 2009 til 2018 (sorte søjler). Desuden er de arealmæssigt tre største arter alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs medtaget. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

⁴ Bemærk, at seneste opgørelse gælder for høsten 2018, som er endelig afregnet i juni 2019. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art og er uden evt. bonus, lagerleje, transport eller lignende tillæg/fradrag, ligesom der ikke skelnes mellem konventionelt og økologisk dyrket frø.

Den enkelte avler modtager normalt et á conto beløb svarende til ca. 75 % af slutafregningen hvert år i efterår/jul i høståret. Den endelige afregning kendes først i juni året efter høst, hvor restudbetalingen finder sted. I Brancheudvalget for Frø indsamles ultimo året afregningspriserne for foregående høstår, hvorefter en gennemsnitlig afregningspris på artsniveau offentliggøres på Frøsektionens årsmøde i januar (altså ca. 1½ år efter høst).

Afregningen i 2019 for 2018-høsten blev igen på et højt niveau. De fleste arter er steget marginalt eller har nogenlunde holdt prisniveauet.

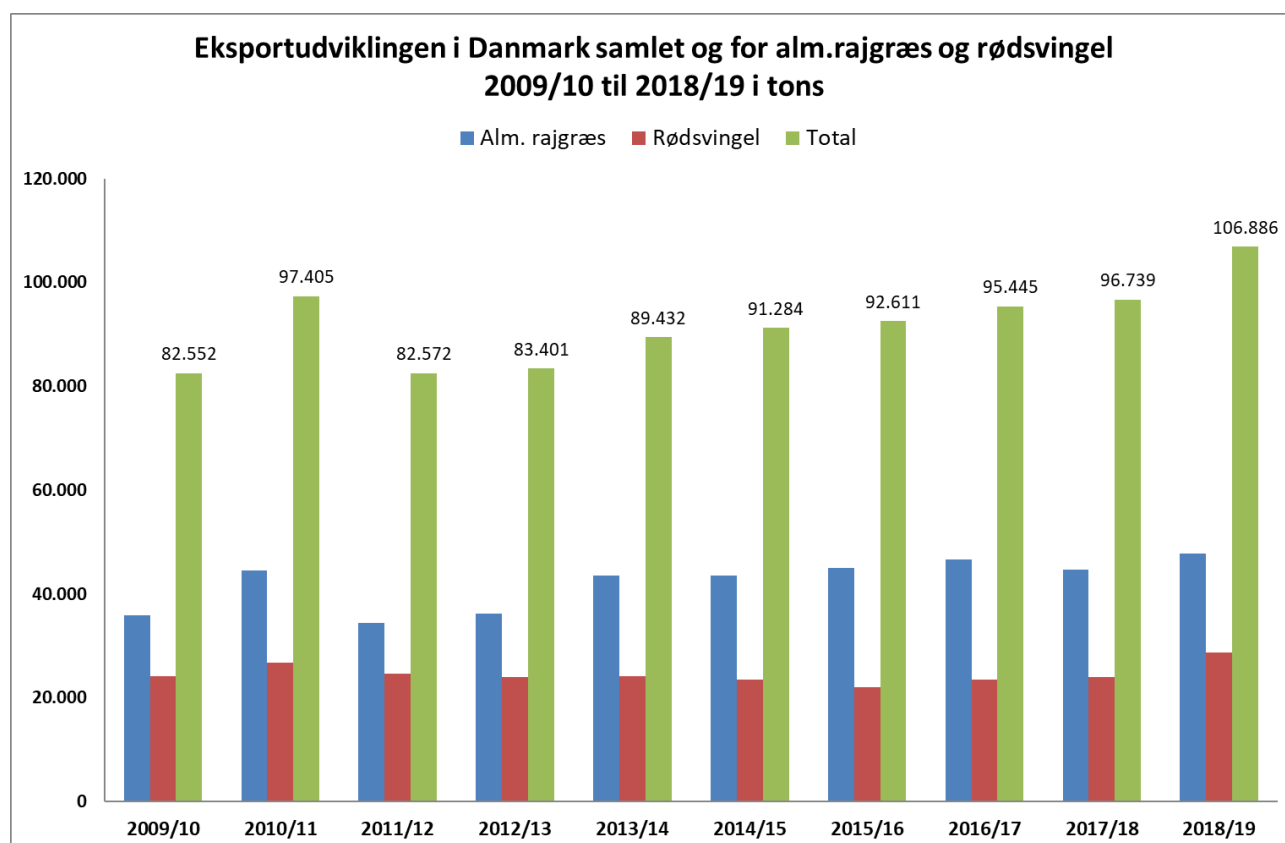
Afregningen for høsten 2019 kendes endnu ikke. Afregningsprisen bestemmes af mange faktorer, herunder udbud, efterspørgsel, lagersituation og valutakurser (især US \$ har betydning).

1.8 Danmarks eksport af kløver- og græsfrø

Eksporten i markedsåret 2018/19 blev på 106.886 tons, hvilket endnu en gang er en stigning til nyt rekordniveau. Dansk frø eksporteres til mange lande over hele kloden. I markedsåret 2018/19 blev der eksporteret græs- og kløverfrø til mange lande verden over.

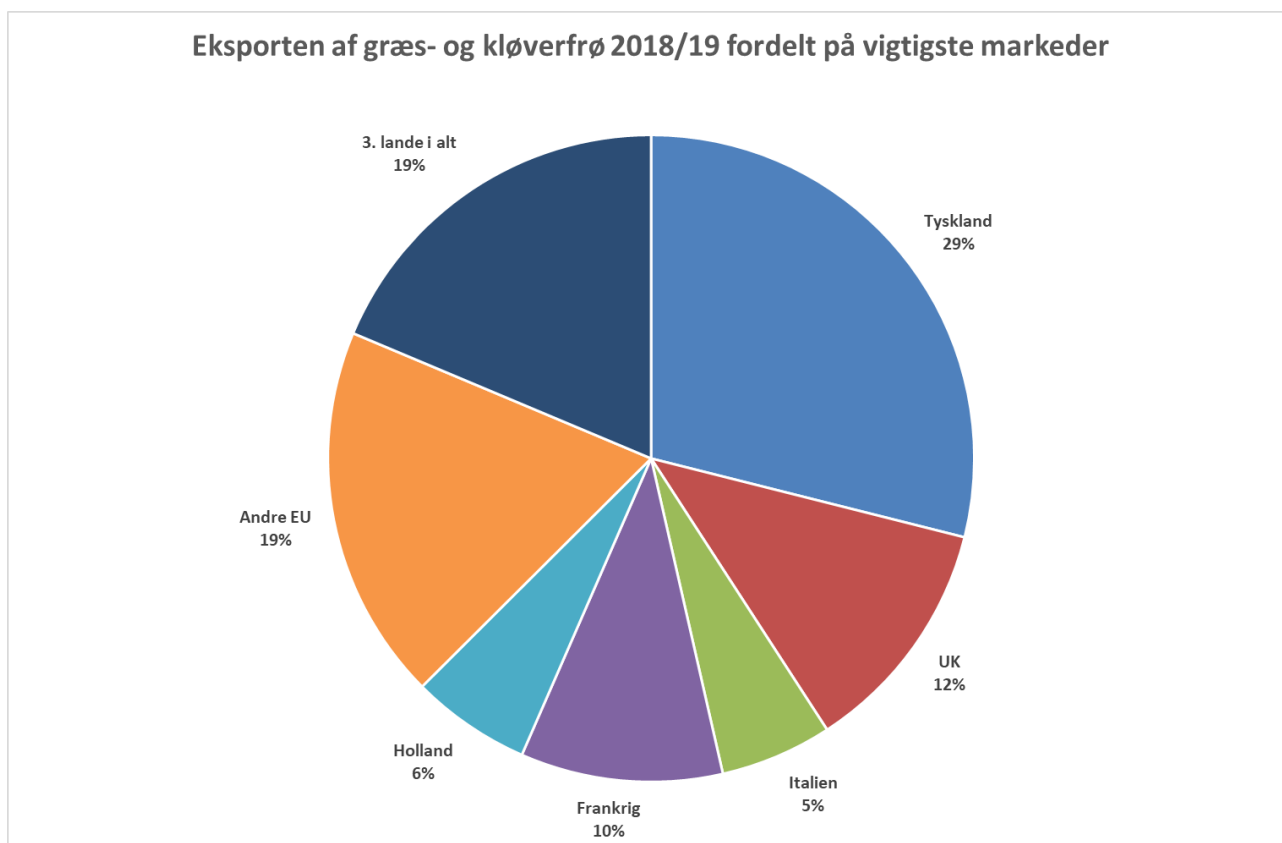
Landbrug & Fødevarer har i et notat opgjort værdien af den danske eksport af markfrø, havfrø og industrifrø til hele 3,4 milliarder kr.

Frø af alm. rajgræs udgjorde 46 % af den samlede mængde, mens rødsvingel med 25 % er den næst vigtigste. Engrapgræsfrø og strandsvingel udgør hver 7 % af eksporten. Eksporten ventes at fortsætte på dette niveau i indeværende markedsår.

Figur 9: Udviklingen i eksporten af kløver- og græsfrø i markedsårene 2009/10 - 2018/19. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

Figur 10: Eksporten fordelt på vigtigste markeder i markedsåret 2018/19. Figuren dækker både konventionelt og økologisk dyrket frø.

EU udgør langt det vigtigste marked for dansk frø med 81 % af Danmarks eksport i markedsåret 2018/19. Tyskland er isoleret set klart det vigtigste marked med 29 % af eksportmængden. Andre store markeder er Frankrig, UK, Holland, Italien og Polen. Afsætningen i EU var præget af tørken i 2018, som øgede efterspørgslen kraftigt.

Udenfor EU udgør Asien (især Kina), Nordamerika og resten af Europa (især Rusland) vigtige markeder.

Talmaterialet kan ses i tabel 9 og 10.

1.9 Produktionsudviklingen i EU-28⁵

Danmark står stærkt i EU med noget over 50 % af græs- og kløverfrøproduktionen.

I arter som alm. rajgræs, engrapgræs, strandsvingel, hvidkløver og rødsvingel står Danmark meget stærkt. På arter som timote og italiensk rajgræs står Danmark derimod svagere i billedet. Rødkløver dyrkes fortrinsvist i Frankrig, Tjekkiet, Polen, Tyskland og Sverige.

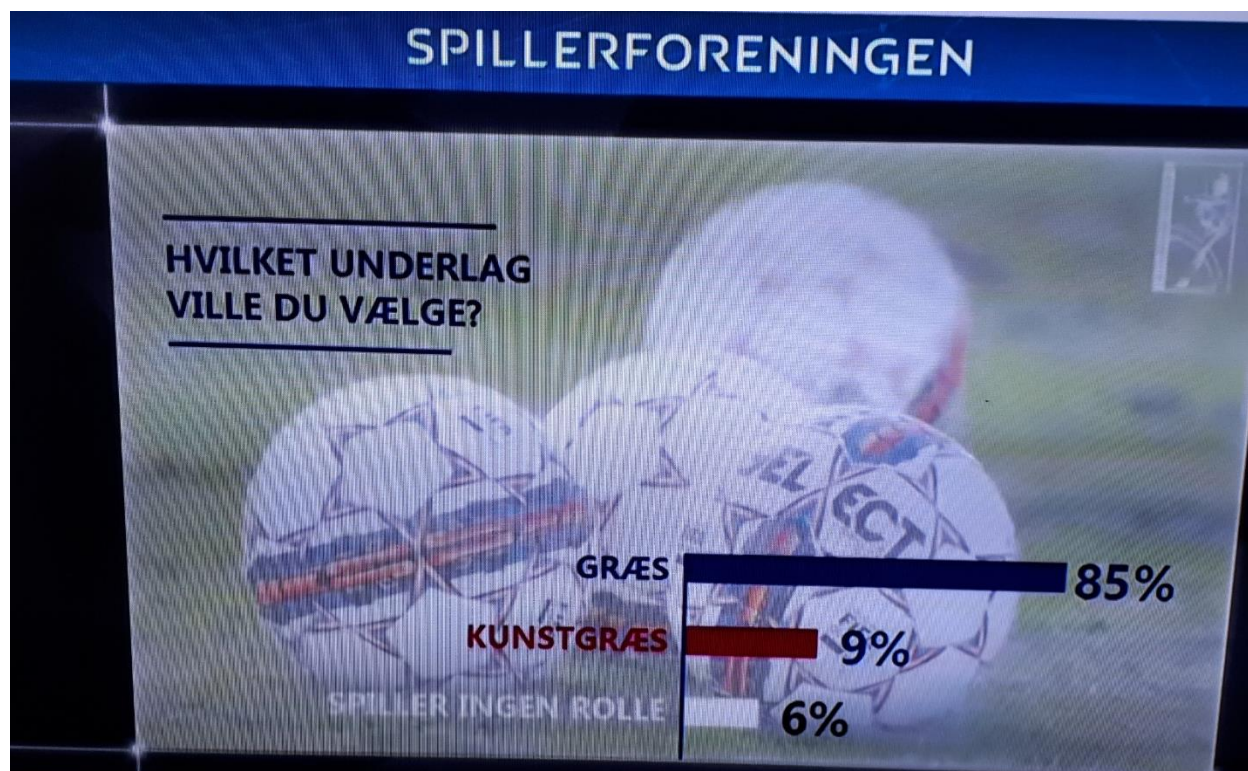
Det er værd at bemærke, at udbytteerne i Danmark ofte er højere end vores konkurrentlande, hvilket giver Danmark en større andel målt i tons – og en konkurrencefordel.

Græsfrøproduktionen i EU ligger sædvanligvis på ca. 200.000 tons.

⁵ Hermed forstås de 28 lande, som er medlemmer af EU. Mht. Brexit medregnes UK i EU i hele 2019 og i 2020, da det endelig aftale ikke foreligger.

Desværre har EU-Kommissionen besluttet efter høsten i 2013, at ophøre med at indsamle statistik over arealer, produktion og lagre. Der findes derfor ikke officielle tal. Fra branchens side har argumenteret vi for at genindføre officiel indsamling af EU-tal, idet alle aktører på markedet dermed får langt bedre beslutningsgrundlag for produktionen – og at man derfor (til en vis grad) kan undgå voldsom over- eller underforsyning af frø.

Billede af TV-skærm med undersøgelse blandt Superligaens spillere om deres foretrukne underlag

2 Arbejdet i internationale fora - COPA-COGECA, Euroseeds, ISF mv.

Euroseed (som navnet er fra 2019) <https://www.euroseeds.eu/> repræsenterer frøforædlere, frøhandel og frøproduktion bredt i EU (og i enkelte lande underfor EU). Dansk Frø er medlem.

Under Euroseeds findes en række sektioner og udvalg. I Section Forage and amenity Grasses (SFG) er Søren Halbye, DLF, formand, ligesom både Anders Mondrup (DLF) og Brancheudvalget for Frø (Nils Elmegaard) har en plads i udvalget. Udvalget arbejder med alle forædlings-, produktions- og markeds-mæssige forhold indenfor græs- og kløverfrø, samt andre markfrø og arbejder med mange af de samme problemstillinger som COPA-COGECA.

Søren Halbye er som sektionsformand født medlem af bestyrelsen for Euroseeds.

Under græsfrøsektionen (SFG) i ESA arbejder et udvalg (Nils Elmegaard formand) for at begrænse illegale aktiviteter på frømarkedet. Det er i branchen almindeligt kendt, at der foruden det legale marked, også er en illegal del, som der selvsagt ikke findes statistikker for. Desuden er der svindel med pakninger/etiketter og lignende. Det er ulovlige og uacceptable aktiviteter, som forstyrrer markedet i EU.

Udvalget har udarbejdet generelle retningslinjer for, hvordan frøfirmaer forventes at 'agere' på markedet (Code of Conduct).

I 2011 etablerede en række af de største græsforædlingsvirksomheder i Europa et samarbejde gennem [Breeders Trust](#). Denne virksomhed kan retsforfølge enkelte sager, mens Euroseeds ikke har denne mulighed. I 2018 oprettede EU-Kommissionen en 'Seed Fraud Unit' (i lighed med eksisterende strukturer på fødevaremarkedet), ligesom vi har presset på for at andre organisationer tager emnet op. Dette har OECD gjort, idet der er fundet eksempler på snyd med f.eks. etiketter i OECD Seed Certification Schemes. Andre eksempler er Europol.

I Euroseeds er der desuden et udvalg om sukkerroefrø (som arbejder tæt sammen med et tilsvarende udvalg i ISF). Her er Niels Mikkelsen, Maribo-Hillesög, dansk repræsentant.

Organisationerne arbejder sammen i EU om de forhold, som har betydning for frøbranchen.

International Seed Federation (ISF) <http://www.worldseed.org/> er verdensomspændende og arbejder især på at forbedre handelsmulighederne for frø – herunder plantesundsspørgsmål, sikre sortsrettigheder, samt at repræsentere frøbranchens holdninger i andre organisationer som OECD, FAO, UPOV, ISTA og om stillingtagen og reaktioner på internationale aftaler om genressourcer (IT-PGRFA og Nagoya-protokollen). Dansk Frø er medlem af ISF.

ISF har flere arbejdsgrupper/udvalg: I Forage and Turf sidder Søren Halbye, DLF. I Vegetables and Ornamentals sidder Kim Nielsen, Vikima Seed, ligesom Ann Laura Luunbjerg, Jensen Seeds, er medlem af produktionsudvalget herunder. Nils Elmegaard er medlem af Generalsekretær udvalget, samt af udvalget 'Illegal Seed Practices' (som er en udløber af Euroseeds arbejde på dette område).

COPA, <http://www.copa-cogeca.be/Menu.aspx>, som er landmændenes organisation i EU, varetager frøavlernes interesser. I COPA's frøudvalg er Thor Gunnar Kofoed, L&F, formand. Troels Prior Larsen og Nils Elmegaard deltager som danske repræsentanter for Brancheudvalget for Frø. Arbejdsgruppen fokuserer på de forhold, der har betydning for frøavlerne – f.eks. den fælles landbrugspolitik, frødirektiverne, plantebeskyttelsesmidler, produktionsstatistik, økologiforordningen, patenter, præcisionsplanteforædling, sortsrettigheder og farm saved seed. COPA repræsenterer næsten alle landmænd i EU, dvs. ca. 23 mio. Landbrug & Fødevarer er medlem af COPA.

Desuden mødes medlemmerne af organisationen ESGG (European Seed Growers Group) årligt. Thor Gunnar Kofoed er formand. ESGG arbejder for frøavlernes interesser i de vigtigste frøproducerende lande i EU.

3 Landbrugspolitiske forhold med relation til frøproduktion

Frøbranchen har konstant fokus på at forbedre de rammebetingelser, som frøsektoren er underlagt i Danmark og i EU. Foruden de specielle forhold omkring frøproduktion, deltager branchen i arbejdet med at forbedre vilkårene generelt for dansk landbrug gennem medlemskabet af Landbrug & Fødevarer. Desuden søges alliancer med andre organisationer på specifikke områder, ligesom der er god dialog med myndighederne.

3.1 Udvalgte danske interessepunkter

- En væsentlig forudsætning for frøproduktion er, at konventionelle danske frøavlere har adgang til brugbare planteværnsmidler, især gennem godkendelser til 'mindre anvendelse' og ansøgninger om dispensationer. Dette er et vigtigt stykke arbejde, som udføres af landskonsulenten for frø på SEGES, Barthold Feidenhans'l.

Brancheudvalget for Frø har selv - og gennem L&F - arbejdet intensivt for at øge (eller fastholde) adgangen til planteværnsmidler. Antallet af aktivstoffer er faldende, hvilket er problematisk - ikke mindst hvis vi skal fastholde produktion og eksport i Danmark. Og det skal vi. Den danske frøsektor er unik og skaber både eksportindtægter og arbejdspladser, foruden at produktionen foregår under professionelle forhold. Frøbranchen arbejder konstant på at udnytte ressourcerne bedre og opnå højere udbytter, uden at kvaliteten lider overlast. Kun hvis vi kan fastholde den konkurrenceevne vi har – og udbygge den, kan vi miste hvad der er opbygget i generationer på kort tid. Derfor interesserer branchen sig for alle forhold med betydning for frøproduktion.

En meget konkret trussel er udløbet af Reglone (diquat), hvor branchen har indsendt en dispensationsansøgning til Miljøstyrelsen. Reglone er det bedste middel til at kontrollere problem ukrudt som eksempelvis alm. rapgræs og énårig rapgræs i engrapgræsmarker. Disse to ukrudtsarter kan ikke fjernes i renseriet, men skal holdes væk i marken – ellers kan der ikke opnås den nødvendige kvalitet af den færdige frøvare. Andre problem ukrudt er kvik/andre ukrudtsgræsser, som på grund af det meget nære slægtskab, er vanskelige at bekæmpe i en frøgræsafgrøde.

Aarhus Universitet har i beretningsåret udarbejdet en rapport bestilt af Landbrugsstyrelsen om bestand og udvikling af ukrudtsgræsser i Danmark. Denne rapport viser bl.a. at én af de væsentligste ukrudtsarter i engrapgræs, enårig rapgræs, er i stigning. Og når Reglone samtidig forsvinder, skal der findes andre brugbare løsninger.

Diquat er blevet forbudt i beretningsåret med udløb til 4. februar 2020. Hvis ikke vi i frøbranchen finder alternativer eller alligevel får lov at anvende diquat i frøavl, vil en del af græsfrøavl blive udflaget – og ikke 'bare' fra Danmark – men fra EU!

Frøbranchen arbejder stenhårdt for at finde løsninger til forbuddet mod diquat, f.eks. gennem forskning og forsøg, men det vil tage tid. Udsigten på dette område er umiddelbar ikke lys.

Desuden er udsigten til eventuelt at miste glyphosat (Roundup) er skræmmende. Glyphosat er godkendt frem til 2022, men skæbnen herefter er ukendt. Glyphosat er netop meget vigtig til at kunne kontrollere især rod ukrudt, som f.eks. kvik.

- Netop på pesticidområdet (dispensationer) skete der 6. december 2019 det, at Rigsrevisionen udgav en rapport om bl.a. den danske dispensationspraksis. Rigsrevisionen kritiserede myndighedernes administrationspraksis af dispensationer, selvom der i 17 ud af 18 udvalgte dispensationer intet kritisabelt kunne findes, men det drejede sig om selve administrationspraksis.

Som følge af Rigsrevisionsrapporten besluttede miljøministeren samme dag, at der for alle dispensationsansøgninger skulle indføres et eksternt tjek af en uafhængig enhed. Med andre ord kan man drage den slutning, at ministerens egen styrelse skulle ses efter i deres arbejde. Desværre tog det en del tid før der i marts 2020 blev indgået en aftale med en privat aktør, efter en længere periode, hvor andre landes myndigheder blev spurgt, og efter et offentligt udbud. Derfor er hele sagsbehandlingen forsinket, selvom Miljøstyrelsen bestemt gør hvad de kan i den vanskelige situation.

- Præcisionsforædling eller 'New Breeding Techniques' (NBT) eller NGT (New Genomic Techniques, som EU-Kommissionen nu kalder dem) er et vigtigt emne for branchen. Den 25. juli 2018 afgjorde ECJ (European Court of Justice) at alle moderne forædlingsteknikker falder ind under GMO lovgivningen. Det betyder, at sådanne teknikker

ikke kan anvendes i EU, da GMO direktivet stiller krav om en lang række undersøgelser og afprøvninger, der samlet løber op i hundredvis af millioner kroner. Sådanne omkostning kan ingen nye sorter betale for.

Stort set alle EU's organisationer – også en lang række NGO'er – presser på, for at der kan ændres i enten tolkningen af EU lovgivningen eller ændring af lovgivningen, så fødevarerhvervet i EU kan få glæde af de muligheder som NBT formentlig kan hjælpe med.

Teknikkerne kan hjælpe forædlerne med at frembringe sorter med en række fordele (og svar på samfundsudfordringer). F.eks. kan sorter med resistens overfor specifikke sygdomme hurtigt og præcist frembringes, hvilket betyder at der ikke er behov for så mange pesticider til at bekæmpe svampeangreb. Et andet eksempel er sorter, der bedre kan udnytte ressourcerne, have mindre klimaftryk, have bedre kvalitet, være mere tørkeresistente eller have egenskaber, der forbedrer foder- eller fødevarekvalitet og udbytte.

Frøbranchen må konstatere, at vi i EU står i en ugunstig situation, når resten af verden tager disse teknikker til sig, og at vi inden for få år vil importere varer, som er forædlet ved hjælp af teknikkerne, men som ikke kan spores!

Fra branchens side ønskes en løsning, hvor en række mutagenese-teknikker kan anvendes uden regulering. NBT/NGT/mutagenese vil sandsynligvis optage Brancheudvalget for Frø og dets medlemmer i de kommende år.

- Klima, klima, klima. Dette meget store og komplicerede emne har fyldt meget i beretningsåret. Landbrug & Fødevarer lancerede i 2019 en vision om, at erhvervet skulle være klimaneutralt i 2050. Det er en ambitiøs vision.

I frøbranchen har vi indgående diskuteret, hvordan vi kan deltage i visionen ud over den del, der afgøres af Brancheudvalget for Frø's medlemskab af Landbrug & Fødevarer. Græs har helt grundlæggende en rigtig god klima- og miljøprofil – især hvis græsmarker ligger i flere år. Der opbygges betydelige mængder CO₂ i jorden ligesom græsset holder rigtigt godt på næringsstoffer i jorden. Når der dyrkes frøgræs, kan vi sætte kryds de samme steder. Mere græs er en oplagt løsning på en mere klimavenlig landbrugsproduktion.

Græs kan også bruges som proteinkilde til f.eks. animalsk produktion. Der er allerede flere projekter i gang, som skal afklare alle de ret komplicerede forhold som løsninger på klimaudfordringer tilvejebringer. Og man må ikke glemme at løsningerne foruden at være klima- og miljøvenlige også skal være forretningsbaserede.

I frøbranchen tror vi på, at vi har mange fordele og kan finde mange svar, men ingen lette løsninger findes 'over night'. Der skal mere forskning og forsøg til – svarene skal findes henad vejen. Men de skal findes!

- Der er i EU vedtaget en ny økologi-forordning, som bl.a. indeholder elementer om frø og andet planteformeringsmateriale. Fra branchens side har vi argumenteret for at holde alle forhold om frø skal håndteres under de såkaldte 'frø-direktiver'. Desværre fik især Europa-Parlamentet gennemført nogle nye muligheder vedrørende frø og formeringsmateriale, som vi mener kan underminere de frødirektiver, som i årtier har sørget for at alle landmænd har adgang til kvalitetsfrø, hvor renhed, spireevne og ikke mindst konstante forbedringer i ydeevne garanteres. Med de nye muligheder som stærke politiske kræfter ønsker, risikerer vi at det nugældende og velafprøvede system stille og roligt undermineres.

Én af de muligheder, der i 2019 (og fortsat) fylder er det såkaldte 'Organic Heterogenous Material' (OHM), hvor de nærmere regler for hvilke arter, der er omfattet, og ikke mindst regler for identifikation og markedsføring af frøet diskuteres inderligt. OHM er et eksempel på, at politik fremfor viden regerer verden i disse år. Det er frustrerende når stort set alle i landbrugserhvervet taler imod at slække på kvalitetskravene af frø, at der så alligevel vedtages regler der åbner for markedsføring af underlødigt frø som f.eks. OHM.

Frøbranchen vil følge udviklingen tæt.

3.2 Internationale lovbestemte forhold

Produktion og omsætning af frø er især på grund af frøets natur som reproduktivt materiale, underkastet et omfattende EU-regelsæt. Hovedbestanddelene er markedsordningen for frø, handelsdirektiver samt sortslistedirektivet, EU's sortsbeskyttelse og lovgivningen omkring planteforædlerrettigheder.

EU-lovgivningen og implementeringen i Danmark på tilgrænsende områder påvirker også mark- og havefrøproduktionen. Det gælder bl.a. den fælles landbrugspolitik (CAP), NBT, GMO- og pesticidlovgivningen.

EU's fælles landbrugspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) er fastlagt til og med 2020. I beretningsåret fortsatte arbejdet med at forberede CAP efter 2020. For frøbranchen er især princippet om, at der ikke ydes koblet støtte, vigtigt. Det er også vigtigt, at vi opnår de mest ensartede produktionsbetingelser i alle EU-medlemslande.

Frøbranchen har potentiale til at imødekomme politikerne og befolkningernes krav til et grønnere landbrug og miljø. Græsproduktion, herunder til frø, binder f.eks. store mængder CO₂ i jorden, foruden at udvaskningen af kvælstof fra frøgræsmarker er nær nul. Græs har i det hele taget mange gode egenskaber, som branchen kan byde ind med f.eks. på miljøbeskyttelsesområdet.

4 Forskning og forsøg

4.1 GUDP: VINDERFRØ2025 (2017-2020)

'VINDERFRØ2025' har nu været i gang i 3 år. I 2017 blev en række parceller anlagt, og i 2018 blev de første forsøg udført. Desværre har tørken i 2018 påvirket en række forsøg, ligesom udlæg til forsøg i 2019 har lidt under tørken. 2019 blev et godt forsøgsår.

I projektet deltager Aarhus Universitet (Flakkebjerg), SEGES, DLF, DSV, Barenbrug, Jensen Seeds, Vikima Seed, Syngenta og Brancheudvalget for Frø.

VINDERFRØ2025 indeholder fire 'arbejdspakker', hvoraf tre fokuserer på markfrø (vækstregulering, koncentreret rækkedyrkning og 00-kvalitet i engrapgræs) og én arbejdspakke fokuserer på spinat til frø (bedre kvalitet og udbytte). Store dele af projektet fokuserer på at opnå højere udbytter, bedre kvalitet – og samtidig nå et relativt lavere herbicidforbrug.

VINDERFRØ2025 skal give både markfrø og havefrø produktionen et løft i form af bedre udbytter og bedre kvalitet, hvilket skal forbedre branchens konkurrenceevne på længere sigt. Desuden sigtes der på at mindske anvendelsen af især ukrudtsmidler på lidt længere sigt,

men før dette kan realiseres, skal der udvikles robuste dyrkningssystemer for græsfrø og for spinat til frø.

Det samlede budget for VINDERFRØ2025 er på 22,5 mio.kr. i perioden, hvoraf GUDP bidrager med 15 mio.kr., mens Frøafgiftsfonden forventes at bidrage med ca. 5 mio. Resten er tilskud fra Aarhus Universitet og fra de 6 deltagende frøproducerende firmaer (DLF, DSV, Barenbrug, Jensen Seeds, Vikima Seed og Syngenta). Projektet ledes af en styregruppe og to arbejdsgrupper (én for markfrø og én for havefrø) med Brancheudvalget for Frø for bordenden.

Projektets styregruppe forventes at beslutte at søge om at udvide perioden med 2021, for at få et ekstra års forsøg. Dette giver et langt bedre grundlag for at drage konklusioner af aktiviteterne.

4.2 Frøafgiftsfonden

Foruden flagskibet 'VINDERFRØ2025' har Frøafgiftsfonden i 2019 ydet støtte til en række forsknings- og forsøgsaktiviteter til gavn for den samlede frøbranche. På linket kan de støttede projekter ses her: <https://froefgiftsfonden.dk/det-har-fonden-stoettet/bevillingsoversigter/bevillinger-i-2019>

5 Administration, fonde m.m.

5.1 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat

I henhold til Brancheudvalget for Frøs vedtægter går formandsposten på skift mellem henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. I 2019 var avlsdirektør Anders Mondrup formand og gårdejer Troels Prior Larsen næstformand for udvalget.

I 2019 havde Brancheudvalget for Frø 3 medlemmer⁶ og 9 repræsentanter:

<u>Forening/organisation</u>	<u>Antal repræsentanter</u>
Landbrug & Fødevarer, <i>Frøsektionen</i>	4
Dansk Frø	5

Brancheudvalget for Frø 2019:

Anders Mondrup, Troels Prior Larsen, Søren Halbye, Torben Hansen, Frederik Lüttichau (Anita Halbye overtog pladsen medio 2019), Ann Laura Luunbjerg, Thor Gunnar Kofoed, Carsten Jørgensen og Søren Wibholm Just. Ulrik Lunde (deltog i sidste halvdel af 2019). Thomas Holst og Barthold Feidenhans'1 deltog som observatører.

Sekretariatets opgaver blev i beretningsåret udført af chefkonsulent Nils Elmegaard. Den daglige administration af Frøafgiftsfonden har Chefkonsulent Hanne Elkjær og Nils Elmegaard varetaget, mens Finn Rasmussen tog sig af bogføring og regnskab. Deloitte har været brancheudvalgets revisor i beretningsåret.

Brancheudvalget har aftale med Landbrug & Fødevarer om sekretariatsbetjening.

Brancheudvalgets hjemmeside: www.brancheudvalgetforfroe.dk har mere information.

⁶ Dansk Frø, L&F-Frøsektionen og Havefrøavlerforeningen

Brancheudvalget for Frø har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden, Planteforædlingsfonden og Søgård-Fonden.

5.2 Frøafgiftsfonden

Brancheudvalget for Frø administrerer (gennem aftale med L&F, Fondssekretariat) fonden. Frøafgiftsfondens lovgrundlag kan findes i Landbrugsstøtteleven.

Bestyrelsen bestod i beretningsåret fortsat af 9 personer, hvoraf 6 repræsenterer erhvervet og 3 repræsenterer offentlige interesser.

I henhold til Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1671 af 14. december 2018 opkræves 2 promille i produktionsafgift for frø. Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

I regnskabsåret 2019 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på nul kroner, men til gengæld modtog fonden kr. 2,2 mio. fra 'tørkepakken', som et bredt flertal i folketinget vedtog i 2018. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden for Landbrug på kr. 1,612 mio. Desuden havde fonden en overførsel på 0,24 mio. fra 2018. På grundlag heraf støttede Frøafgiftsfonden med i alt kr. 4,04 mio. til forsknings- og rådgivningsaktiviteter, samt medfinansiering af GUDP programmet 'VINDERFRØ2025'.

Se www.froefgiftsfonden.dk for detaljer om de anvendte bevillinger fra fonden i beretningsåret.

I beretningsåret har bestyrelsen bestået af: Thor Gunnar Kofoed (formand), Anders Mondrup (næstformand), Torben Hansen, Lars Sørensen, Ann Laura Luunbjerg, Troels Prior Larsen, Birte Boelt, Christian Andreasen og Kern Lærkholm Petersen.

5.3 Planteforædlingsfonden

Brancheudvalget for Frø administrerer fonden. Planteforædlingsfondens lovgrundlag kan findes i Landbrugsstøtteleven.

Planteforædlingsfondens bestyrelse består af 3 personer. Bestyrelsen er sammensat af 2 repræsentanter for erhvervet og 1 for offentlige interesser.

Bestyrelsen i 2019 bestod af: Anders Mondrup (formand), Benny Elmann-Larsen (næstformand) og Lasse Skovlund Bech.

I henhold til Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1664 af 14. december 2018 opkræves der en forædlerafgift ved salg af certificeret frø og handelsfrø af markfrøarter til forbrug her i landet. Afgiftspligten påhviler den registrerede virksomhed, idet enhver virksomhed, der erhvervsmæssigt sælger markfrø, skal anmeldes og registreres i Planteforædlingsfonden.

Forædlerafgifterne udgør følgende beløb:

1. For frø af græsmarksbælgplanter og græsser	1,25 kr./kg
2. For ubehandlet og slebet frø af bederoer til foderbrug	2,34 kr./kg
3. For frø af kålroe og turnips	6,24 kr./kg
4. For frø af lupin, vikke og andre grøntfoderplanter	0,17 kr./kg
5. For pilleret frø af bederoer til foderbrug	14,08 kr./unit á 100.000 stk. frø

6. For pilleret frø af kålroe	16,21 kr./unit á 100.000 stk. frø
7. For majs	2,34 kr./unit á 50.000 kerner

I regnskabsåret 2019 blev der indbetalt forædlerafgifter for i alt 11 mio. kr. Fondens midler fordeles pro rata til de respektive danske eller udenlandske sortsejere. Se mere på fondens hjemmeside: www.planteforaedlingsfonden.dk

5.4 Søgård-fonden

Kirsten og Sigurd Andersen oprettede i 1995 af egne midler Søgård-fonden til støtte for dansk frøproduktion og Folkekirkens Nødhjælp. Fonden reguleres af vedtægterne og styres af bestyrelsen. Fondens formand er Jens Laurberg Jensen. I bestyrelsen sidder desuden Solvejg K. Mathiassen og Jon Birger Pedersen. Brancheudvalget for Frø har siden 2001 vederlagsfrit varetaget administrationen af Søgård-fonden.

Udlodninger fra fonden gives til forsøg med græsser eller kløver, publikation af resultater, rejseomkostninger og deltagergebyr til kongresser indenfor frøproduktion samt til Folkekirkens Nødhjælp.

Søgård-Fonden har i beretningsåret støttet bl.a. deltagelse i internationale kongresser og gennemførelse af frøforsøg, samt Folkekirkens Nødhjælp for i alt 165 tkr.

5.5 Dansk Frø

Dansk Frø havde i beretningsåret 16 medlemsvirksomheder inden for græsfrø, kløverfrø, havefrø og roefrø. Medlemmernes aktiviteter dækker forædling, opformering og markedsføring af de nævnte frø i Danmark og ikke mindst til en lang række lande verden over. Langt hovedparten af produktionen eksporteres, så en mere eksportorienteret branche findes næppe i Danmark.

Bestyrelsen i Dansk Frø bestod i beretningsåret af: Søren Halbye (formand), Niels Mikkelsen (næstformand), Lasse Skovlund Bech, Henrik Møller, Jens-Olav Høst Hansen og Ann Laura Luunbjerg.

Dansk Frø består af tre sektioner: Markfrøsektionen (Søren Halbye er formand), Havefrøsektionen (Jens-Olav Høst Hansen er formand) og Roefrøsektionen (Niels Mikkelsen er formand). Brancheudvalget for Frøs sekretariatsleder bistår Dansk Frø efter aftale med L&F.

6 Tabeller

1. Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs
2. Danmarks areal med havefrø og andet markfrø til certificering
3. Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
4. Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs
5. Forbrug i Danmark græsmarksbælgplantefrø og græsfrø
6. Udviklingen i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs
7. Udviklingen i de danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli
8. Udviklingen i priser til danske avlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø
9. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter
10. Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande

Tabel 1

Danmarks areal med græsmarksbælgplantefrø og frøgræs i hektar

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	616	320	261	475	364	299	139	51	248	150	292
Hvidkløver	3.779	3.398	3.044	3.684	2.724	3.403	3.619	3.796	4.341	3.411	3.520
Lucerne	3	18	14	18	22	12			4	0	11
Alsikekløver	0	0	0	6	6	6	6		0		3
Humlesneglebælg	88	19	95	132	136	63	68	30	0	34	67
Kællingetand	0	0	0	30	0	0	7	4	0	10	5
Bælgplantefrø i alt	4.486	3.755	3.414	4.345	3.251	3.783	3.839	3.881	4.593	3.605	3.895
Alm. rajgræs	23.507	25.947	34.854	38.446	35.581	26.525	24.074	26.175	34.161	43.873	31.314
Ital.rajgræs + Wwolk	1.314	1.389	1.404	1.293	1.376	1.102	818	1.833	1.295	1.932	1.376
Hybrid rajgræs	438	397	700	761	913	694	302	342	427	486	546
Timothe	212	342	383	252	336	541	363	405	538	501	387
Knoldrottehale	4	12	4	16	16	9	9	0	0	0	7
Hundegræs	2.645	1.207	952	1.442	2.098	2.815	4.262	4.961	5.283	5.668	3.133
Engsvingel	345	233	256	263	225	676	513	431	194	213	335
Rødsvingel	16.857	15.646	15.415	18.401	17.827	16.881	17.771	18.358	21.849	19.603	17.861
Bakkesvingel	1.214	1.000	786	775	697	761	786	996	1.389	991	940
Strandsvingel	2.865	1.356	2.706	3.984	4.232	4.386	3.676	5.923	7.693	7.289	4.411
Rajsvingel	379	703	634	1.036	1.263	1.247	712	507	790	1.226	850
Hvene	218	158	140	94	69	78	158	158	176	143	139
Alm.rapgræs	120	113	87	36	108	34	97	56	55	80	79
Engrapgræs	6.890	7.438	7.034	5.928	5.482	5.839	7.009	8.131	8.699	10.076	7.253
Græsfrø ialt	57.008	55.941	65.355	72.727	70.223	61.588	60.550	68.276	82.550	92.081	68.630
Total	61.494	59.696	68.769	77.072	73.474	65.371	64.389	72.157	87.143	95.686	72.525

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet
Tal for 2019 er foreløbige

Tabel 2

Danmarks areal med havefrø (ej cert.) og andet markfrø til certificering, ha.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Spinat	3.647	4.701	5.096	6.030	5.456	4.777	5.905	8.842	10.642	11.729	6.683
Andet havefrø	759	1.040	1.007	920	1.201	873	1.317	1.367	1.095	1.200	1.078
I alt	4.406	5.741	6.103	6.950	6.657	5.650	7.222	10.209	11.737	12.929	7.760
Markært	2.318	1.362	923	1.220	1.620	1.736	1.306	2.340	2.358	2.696	1.788
Hestebønne	260	29	371	554	1.028	1.311	554	1.944	2.786	2.995	1.183
Lupin	203	123	90	63	27	46	8	42	52	128	78
Vikke	30	19	26	21	18	20	-	-	-	-	13
Roer		30	21	50	53	57	68	97	74	56	56
Vårraps	160	242	211	578	643	236	21	463	479	662	370
Vinterraps	158	67	43	139	181	198	137	314	201	193	163
Gul sennep	215	256	164	202	196	204	190	10	14	19	147
Olieræddike	161		158	97	169	269	146	170	186	244	178
I alt	3.506	2.127	2.007	2.924	3.935	4.077	2.429	5.380	6.150	6.993	3.953
Total	7.912	7.868	8.110	9.874	10.592	9.727	9.651	15.589	17.887	19.922	11.713

Brancheudvalget for Frø. Tal for 2019 er foreløbige. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tabel 3

Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs, tons

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	179	53	56	165	112	45	42	10	69	22	75
Hvidkløver	1.942	985	1.312	1.827	1.403	2.006	2.006	1.178	1.978	1.513	1.615
Alsikekløver				3	1	0	1				1
Lucerne				3	3	0	0		2		2
Humlesneglebælg	90	12	83	133	146	50	63	31		35	72
Kællingetand				12		0	6	2		6	5
Bælgplantefrø i alt	2.211	1.050	1.451	2.143	1.665	2.102	2.118	1.222	2.049	1.576	1.759
Alm. rajgræs	30.436	32.967	44.520	58.465	58.838	45.322	33.557	39.206	46.728	70.135	46.017
Ital.rajgræs + WW	1.811	2.063	2.038	1.945	2.099	1.907	1.244	3.118	1.823	3.088	2.114
Hybrid rajgræs	591	506	793	1.001	1.468	1.130	376	406	535	671	748
Timothe	82	95	161	108	145	230	195	191	217	244	167
Knoldrottehale	1	1	2	13	16	6	5	0	0	0	4
Hundegræs	3.234	865	845	1.602	2.509	3.062	4.202	5.299	5.396	5.892	3.291
Engsvingel	298	174	159	189	182	322	407	319	175	110	233
Rødsvingel	26.853	18.844	20.196	24.564	26.576	25.044	23.109	28.142	31.690	27.174	25.219
Bakkesvingel	1.132	788	772	728	778	832	599	988	1.120	1.076	881
Strandsvingel	4.709	1.523	3.356	5.765	5.897	6.786	4.965	7.823	9.755	11.350	6.193
Rajsvingel	393	789	657	1.469	1.842	1.853	948	497	828	1.649	1.093
Hvene	3	2	2	68	26	35	57	59	57	61	37
Alm.rapgræs	107	88	60	28	85	23	79	39	41	64	61
Engrapgræs	6.605	6.344	7.153	6.244	6.558	7.199	5.461	8.231	6.640	12.360	7.280
Græsfrø ialt	76.255	65.049	80.714	102.189	107.018	93.750	75.205	94.317	105.005	133.873	93.338
Total	78.466	66.099	82.165	104.332	108.683	95.853	77.324	95.539	107.054	135.448	95.096

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tal for 2019 er foreløbige

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af græsmarksbælgplanter og frøgræs, kg pr. ha

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	290	166	213	347	308	165	303	203	279	148	263
Hvidkløver	514	290	431	496	515	587	554	310	456	443	469
Alsikekløver				507	198	117	112		570		301
Lucerne				149	147	42					113
Humlesneglebælg	1.017	606	877	1.007	1.076	791	933	1.048		1.029	903
Alm.Kællingetand				415			807	431		599	551
Alm. rajgræs	1.295	1.271	1.278	1.521	1.654	1.677	1.394	1.498	1.368	1.599	1.410
Ital.rajgræs + Wwoldisk	1.378	1.485	1.472	1.510	1.531	1.634	1.521	1.685	1.408	1.598	1.507
Hybrid rajgræs	1.350	1.275	1.133	1.315	1.607	1.446	1.246	1.186	1.254	1.382	1.289
Timothe	388	278	421	429	431	663	536	471	403	487	457
Knoldrottehale	346	98	578	829	1.001	711	578				588
Hundegræs	1.223	717	887	1.111	1.196	1.118	986	1.068	1.021	1.040	1.058
Engsvingel	864	747	620	718	807	801	793	740	900	518	787
Rødsvingel	1.593	1.204	1.310	1.335	1.491	1.516	1.300	1.533	1.450	1.386	1.433
Bakkesvingel	933	788	982	940	1.116	754	762	992	806	1.085	912
Strandsvingel	1.644	1.123	1.240	1.447	1.393	1.540	1.351	1.321	1.268	1.557	1.368
Rajsvingel	1.037	1.122	1.036	1.418	1.458	1.415	1.332	980	1.048	1.345	1.170
Hvene	192	222	308	722	373	404	360	372	323	424	362
Alm.rapgræs	892	779	694	775	792	735	813	693	749	796	789
Engrapgræs	959	853	1.017	1.053	1.196	1.212	779	1.012	763	1.227	996

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket andel med mindre andet er angivet

Tal for 2019 er foreløbige

Tabel 5

Forbrug i Danmark af græsmarksbælgplantefrø og græsfrø, tons

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	105	103	76	78	94	76	76	69	72	118	87
Hvidkløver	342	326	265	228	296	244	246	226	232	339	274
Alsikekløver og andet		2	2	2	5	5	8	7	9	13	6
Kællingetand	1	2	2	3	1	2	2	2	1	1	2
Lucerne	90	81	61	84	37	33	36	32	38	46	54
Bælgplantefrø i alt	538	514	406	395	433	360	368	336	353	517	422
Alm. rajgræs	3.071	3.189	2.731	2.746	2.947	3.109	3.361	3.321	3.270	4.498	3.224
Ital.rajgræs + Wwoldisk	430	367	328	558	275	236	232	201	189	270	309
Hybrid rajgræs	164	152	118	112	154	123	100	74	73	119	119
Timothe	144	147	121	109	121	116	112	98	107	149	122
Hundegræs	9	17	50	199	123	74	45	27	25	31	60
Engsvingel	102	104	95	78	92	77	78	75	77	120	90
Rødsvingel	1.128	1.108	971	928	946	831	805	838	887	1.278	972
Bakkesvingel	34	24	23	28	46	28	26	27	30	30	30
Strandsvingel	50	82	72	115	142	232	289	248	222	312	176
Rajsvingel	580	527	360	296	400	255	220	206	214	334	339
Hvene	18	17	19	20	18	19	18	16	14	18	18
Alm.rapgræs	9	11	10	10	9	10	10	11	6	5	9
Engrapgræs	347	314	275	252	263	253	261	259	243	336	280
Græsser ialt	6.086	6.059	5.173	5.451	5.536	5.363	5.557	5.401	5.359	7.500	5.749
Total	6.624	6.573	5.579	5.846	5.969	5.723	5.925	5.737	5.712	8.017	6.170

Brancheudvalget for Frø - baseret på tal fra Planteformidlingsfonden

Salg til foder- og plæneformål

Tabel 6

Udviklingen i arealet med økologisk dyrkede græsmarksbælgplanter og frøgræs, ha.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	439	198	240	344	410	238	122	79	256	136	246
Hvidkløver	897	701	634	852	618	587	143	208	727	541	591
Lucerne						12					12
Bælgplantefrø i alt	1.335	899	874	1.196	1.028	837	266	287	983	678	838
Alm. rajgræs	1.309	1.798	2.104	2.108	1.655	851	259	866	1.736	2.268	1.495
Ital. rajgræs	24	120	87	98	84			95	56	162	91
Hybrid rajgræs	32	75	217	187	195	81	21	74	241	157	128
Timothe	88	215	249	172	252	199	111	104	306	237	193
Hundegræs	77	78	72	122	98	105	104	175	194	272	130
Engsvingel	103	83	52	112	114	123	59	97	90	84	92
Rødsvingel	75	49	11	61	95	53	20	32	104	53	55
Strandsvingel	65	79	30	56	98	164	71	113	187	161	102
Rajsvingel	135	203	153	183	151	90	219	156	223	328	184
Græsser i alt	1.909	2.725	2.981	3.107	2.742	1.666	864	1.716	3.142	3.722	2.457
Totalt	3.245	3.625	3.855	4.303	3.770	2.503	1.130	2.003	4.125	4.399	3.296
Brancheudvalget for Frø.											

Tabel 7

Udviklingen i danske frølagre af græsmarksbælgplante- og græsfrø pr. 1. juli

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	207	197	83	89	130	155	250	125	266	309	181
Hvidkløver	1.527	1.723	946	944	1.300	945	1.253	992	581	724	1.093
Alsike	5	14	28	7	11	3	30	15	25	31	17
Lucerne		88	122	90	141	55	193	160	224	204	142
Alm.Kællingetand		3	5	17	16	2	9	4	10	7	8
Humlesneglebælg	30	1	1	3	58	88	146	134	107	13	58
Ialt bælgplanter	1.769	2.026	1.185	1.150	1.655	1.248	1.881	1.429	1.213	1.288	1.484
Alm. rajgræs	24.228	10.067	9.485	16.610	29.958	39.631	35.899	17.995	9.426	4.987	19.829
Ital.rajgræs + WW	2.438	1.529	1.706	2.314	2.065	3.687	2.406	1.744	2.227	772	2.089
Hybrid rajgræs	1.877	941	686	703	951	1.677	2.138	1.573	1.061	491	1.210
Timothe	380	145	270	276	638	820	633	699	869	556	529
Knoldrottehale	10	1	1	2	8	20	24	22	9	0	10
Hundegræs	7.499	6.220	3.588	656	151	341	359	344	570	1.912	2.164
Engsvingel	1.374	526	111	66	56	136	286	464	261	155	343
Rødsvingel	22.515	20.869	13.679	8.981	7.612	8.242	8.846	6.193	6.832	5.713	10.948
Bakkesvingel	1.077	1.350	995	779	395	86	144	154	391	291	566
Strandsvingel	7.577	5.608	2.262	1.146	2.442	2.333	2.418	1.183	1.159	1.401	2.753
Rajsvingel	760	343	464	250	622	1.467	2.279	1.499	545	361	859
Hvene	116	75	110	293	210	141	84	73	75	83	126
Alm.rapgræs	31	58	51	40	27	55	50	35	8	6	36
Engrapgræs	4.898	4.969	4.763	5.971	4.885	3.068	2.329	950	1.926	911	3.467
Andre græsser	276	51	43	124	49	34	39	41	30	28	71
Ialt græsser	75.056	52.753	38.214	38.210	50.067	61.738	57.933	32.968	25.388	17.667	44.999
Total	76.825	54.779	39.399	39.360	51.721	62.985	59.815	34.398	26.602	18.955	46.484

Brancheudvalget for Frø. Tal indeholder økologisk dyrket frø

Tabel 8

Udviklingen i priser til danske frøavlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø, kr. pr. kg

Høstår	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	35,13	39,80	34,68	30,71	39,36	43,75	30,80	39,34	29,57	30,03	35,32
Hvidkløver	17,78	20,47	28,91	31,89	30,56	30,19	28,81	26,00	31,89	31,51	27,80
Humlesneglebælg	12,10	12,84	28,74	21,41	22,15	21,36	23,64	22,51	25,51	-	21,14
Alm. rajgræs	5,30	6,80	10,73	10,98	8,64	7,84	7,64	8,10	8,22	9,23	8,35
Ital.rajgræs	5,00	6,05	9,63	9,52	7,86	7,60	6,75	6,40	6,88	7,63	7,33
Hybrid rajgræs	5,68	6,28	11,75	13,93	12,94	9,96	8,98	7,95	9,66	10,81	9,79
Timothe	11,83	12,30	20,71	26,64	29,38	24,49	12,51	14,82	14,12	13,28	18,01
Hundegræs	5,21	5,57	10,08	12,76	11,71	12,87	14,18	14,22	15,33	14,26	11,62
Engsvingel	6,37	9,22	11,29	14,59	17,13	22,71	11,18	14,35	12,11	14,84	13,38
Rødsvingel	4,89	5,44	8,79	9,96	9,98	9,50	9,37	9,28	9,67	9,86	8,67
Bakkesvingel	7,01	8,52	11,75	12,75	11,49	9,55	10,78	11,59	14,46	15,12	11,30
Strandsvingel	4,53	4,74	9,22	10,28	10,31	9,78	9,74	9,58	10,05	10,85	8,91
Rajsvingel	6,97	7,89	11,98	13,39	11,92	9,85	10,46	9,76	10,86	11,62	10,47
Alm.rapgræs	11,85	11,05	16,03	17,02	18,54	19,69	19,68	22,43	24,92	25,83	18,70
Engrapgræs	8,94	11,01	14,94	15,18	15,02	15,12	15,52	17,82	19,52	20,13	15,32
Hvene	22,84	26,07	29,78	28,83	26,84	30,83	31,60	30,94	39,54	40,36	30,76
Vejet gns.	5,74	7,02	10,90	11,55	10,14	9,43	9,68	10,24	10,65	11,05	9,64

Brancheudvalget for Frø - årlig indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Bemærk at de angivne priser dækker både konventionel og økologisk frøavl.

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på arter, tons

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Gennemsnit sidste 10 år
Rødkløver	413	123	112	179	73	163	187	88	139	134	161
Hvidkløver	1.966	1.483	1.711	1.464	1.368	1.748	1.579	2.080	1.647	2.084	1.708
Andre bælgplanter*	153	161	20	155	86	99	83	87	97	152	108
Lucerne	198	165	114	153	278	278	397	529	670	735	343
I alt bælgplanter	2.730	1.932	1.957	1.952	1.804	2.287	2.245	2.784	2.554	3.105	2.320
Alm. rajgræs	35.881	44.564	34.411	36.163	43.480	43.602	45.024	46.583	44.712	47.815	41.832
Ital. rajgræs	2.292	2.125	1.992	1.888	2.260	2.574	3.377	2.381	3.629	3.706	2.595
Hybrid rajgræs	1.229	1.360	834	668	463	526	779	762	591	727	765
Timothe	644	497	733	757	776	838	871	878	878	1.021	785
Hundegræs	2.334	3.670	3.343	3.672	1.998	1.870	2.385	3.389	4.144	3.325	2.897
Engsvingel	524	1.029	848	526	365	269	302	210	593	976	537
Rødsvingel	24.196	26.685	24.553	23.963	24.167	23.437	22.058	23.430	23.997	28.675	24.232
Bakkesvingel	724	789	811	877	940	1.201	826	780	492	684	843
Strandsvingel	4.575	7.119	5.846	4.840	4.497	5.170	5.985	5.666	6.316	7.987	5.690
Rajsvingel	303	480	667	933	1.216	834	1.082	1.327	1.715	1.936	1.024
Alm. rapgræs	144	93	102	65	53	56	53	87	81	56	76
Engrapgræs	6.749	6.811	6.376	6.994	7.265	8.422	7.514	7.024	6.897	6.741	7.140
Andre græsser**	227	250	99	103	147	199	111	145	140	134	159
I alt græsser	79.822	95.473	80.615	81.449	87.628	88.997	90.366	92.662	94.185	103.782	88.576
Total	82.552	97.405	82.572	83.401	89.432	91.284	92.611	95.445	96.739	106.886	90.896

* inkl. Sneglebælg, alsike, kællingetand, persisk kløver, jordkløver, alexandrinerkløver, blodkløver, ladino kløver

** inkl. hvene, hejre, bermudagræs, mosebunke, dichondra repens, draphavre, poa reptans, enårig rapgræs, lundrapgræs, kikuyugræs og kamgræs

Tabel 10

Danmarks eksport af græsmarksbælgplante- og græsfrø fordelt på lande, tons

Land	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	Gennemsnit sidste 10 år
Belgien/Lux.	916	1.197	1.288	1.091	1.156	1.431	1.461	1.145	1.667	2.006	1.329
Finland	1.130	1.398	736	980	1.149	1.687	1.234	1.077	1.167	1.197	1.218
Frankrig	9.357	11.177	11.760	9.188	9.145	10.303	9.704	9.979	10.262	10.814	10.114
Holland	5.537	9.577	9.834	8.249	8.813	5.539	4.994	4.770	5.017	6.399	6.719
Irland	1.680	1.342	1.616	1.065	1.090	1.558	988	941	727	838	1.209
Italien	7.162	5.916	5.247	4.143	4.767	5.756	5.977	5.822	5.744	5.985	5.598
Litauen	516	513	874	1.000	1.127	1.094	1.076	945	996	1.064	928
Polen	2.122	3.142	3.074	2.932	2.331	2.799	3.017	3.598	3.174	3.023	2.890
Portugal	336	367	563	278	231	166	180	242	340	248	282
Rumænien	805	891	932	817	732	779	897	871	997	1.180	877
Slovenien	439	382	280	93	204	321	332	417	447	575	343
Spanien	1.184	1.596	0	857	904	760	1.153	1.165	1.170	1.433	994
Sverige	1.298	1.290	1.090	1.219	1.184	1.052	1.230	1.425	1.493	1.872	1.285
Tjekkiet	1.067	1.216	1.262	1.120	1.104	1.312	1.381	1.442	1.612	1.967	1.321
Tyskland	24.014	31.295	25.019	23.289	21.587	23.694	28.314	26.111	25.275	30.911	25.487
UK	8.260	9.776	8.963	5.976	7.990	8.595	8.385	9.620	10.280	12.737	8.972
Ungarn	851	820	847	664	958	554	886	941	871	975	809
Østrig	1.366	1.481	1.517	2.133	1.567	2.230	1.772	1.461	1.539	2.218	1.754
Andre EU-lande	909	918	844	1.045	1.322	903	1.130	1.049	1.198	1.483	1.057
EU-28 I ALT	68.949	85.210	70.942	66.138	67.362	70.534	74.111	73.021	73.978	86.925	73.428
- heraf EU-15	62.435	76.578	63.516	58.490	59.674	62.770	65.463	63.641	64.573	76.439	65.123
- heraf EU-13	6.514	7.714	7.426	7.648	7.670	7.756	8.622	9.370	9.373	10.460	8.142
Norden	459	602	607	879	595	604	559	466	598	849	620
Øvrige Europa	6.793	8.006	8.058	8.801	8.312	7.499	8.634	10.517	9.879	8.198	8.301
Nordamerika	1.919	1.163	715	3.617	6.047	4.608	3.196	2.916	3.545	3.913	3.232
Sydamerika	542	548	405	492	584	575	436	854	788	579	565
Asien	3.258	2.276	1.503	3.031	6.069	6.979	5.174	7.278	7.474	6.001	4.963
3. lande i alt	13.517	12.988	11.671	17.263	22.070	20.750	18.501	22.424	22.761	19.961	18.130
TOTALT	82.466	97.280	82.613	83.401	89.432	91.284	92.612	95.445	96.739	106.886	90.881
Brancheudvalget for Frø											

